

NESTNIK

Letnik XXV.

Celovec, petek, 7. avgust 1970

Štev. 31 [1465]

NA SREDNJEM VZHODU

odprta vrata za miroljubno rešitev krize

24. julija je predsednik Združene arabske republike Naser v govoru na kongresu egiptovske arabske socialistične unije izjavil, da Združena arabska republika sprejema pobudo za rešitev krize na Srednjem vzhodu, ki jih je predložil ameriški zunanji minister William Rogers. Prejšnji petek pa je predsednica izraelske vlade Golda Meir obvestila svetovno javnost, da tudi Izrael sprejema ameriško pobudo za rešitev krize na Srednjem vzhodu.

Nemško-sovjetski pogovori v Moskvi

V Moskvi že drugi mesec tečejo pogajanja med Sovjetsko zvezo in Zvezno republiko Nemčijo. Državi hočeta doseči sporazum, s katerim bi se odrekli uporabi sile v medsebojnih odnosih. Po poročilih poteka pogajanja v dobrem vzdušju. Zdi se, da se delegaciji oziroma oba zunanja ministra izogibata berlinskemu vprašanju in vprašanju nemške prihodnosti. Pri prvem gre za povsem različno gledanje na status Berlina pri drugem pa za združitve obeh Nemčij v nepredvidljivi prihodnosti po načelu samoodločbe narodov.

Zapadnonemško delegacijo vodi zunanji minister Walter Scheel, delegacijo ZSSR pa zunanji minister Andrej Gromiko. Po prvih zasedanjih delegacij je nastal pri pogajanjih zastoj, kar je prišlo do izraza tudi v uradnih izjavah zapadnonemškega tiskovnega predstavnika von Wechmarja. V preteklih dneh sta zunanja ministra prepustila pogovore delegacijam. Šele po razgovorih delegacij sta se Gromiko in Scheel zopet srečavala. Velik pomen so pripisovali opazovalci nedeljskemu srečanju obeh zunanjih ministrov. Zahodnonemški minister je bil namreč povabljen v Gromikovo „dačo“, službeno stanovanjsko hišo izven Moskve. Po tem srečanju so člani zapadnonemške delegacije izrazili optimizem glede nadaljnjega poteka razgovorov ter govorili o možnosti parafiranja sporazuma še ta teden.

Ze takoj ob pričetku pogajanj se

je opazilo, da bosta najtrši oreh pogajanj prav berlinsko vprašanje in vprašanje združitve obeh Nemčij. Sovjetska zveza je namreč mnenja, da Zapadni Berlin nikakor ni del Zvezne republike Nemčije, temveč da pripada kontrola nad Berlinom štirim velesilam. Pravtako vlada še nejasnost glede klavzule o pravici Nemcev po združitvi obeh nemških držav. To vprašanje je zahodnonemški zunanji minister Scheel sprožil drugi dan pogajanj v Moskvi. V teh dveh točkah že v predpogajanjih niso mogli doseči nobenega sporazuma. Kaj podrobneje o pogovorih se ne zve, ker je vsebina pogovorov in dogovorov tajna.

Pogovore v Moskvi je pozitivno ocenil zahodnonemški kancler Brandt. Izrazil je upanje, da bo uspelo priti v kratkem času do sporazumov med Zvezno republiko Nemčijo in Sovjetsko zvezo in med Zvezno republiko Nemčijo in Poljsko. Kot je znano, gre pri obeh sporazumih v bistvu za iste stvari: države naj bi se odrekale medsebojnih odnosih uporabi sile. Poljska zahteva še priznanje sedanjih mej.

K sovjetsko-nemškim pogajanjem v Moskvi se je oglasil tudi zunanji minister Nemške demokratične republike Winzer in menil, da bo prišlo do sovjetsko-zahodnonemškega sporazuma le, če se bo vlada v Bonnu odločila za brezpogojno priznanje statusa quo vseh mej in vseh držav v Evropi.

Ameriški načrt vsebuje pozive Izraelu, Egiptu in Jordaniji, naj sprejmejo ustavev ognja za obdobje najmanj 90 dni in začnejo pogovore s posredovanjem predstavnika Združenih narodov Gunnarja Jarringa. Združene države Amerike tudi predlagajo, naj bi najprej ustvarili 20 km široko demilitarizirano cono na obeh straneh Sueškega prekopa. Vprašanja palestinskih beguncev naj bi rešili z repatriacijo, tistim beguncem, ki se ne bi želeli vrnili pa naj bi izplačali odškodnino. S tem da bi začeli s pogovori, bi se strani v spopadu prav tako obvezale, da sprejmejo resolucijo varnostnega sveta iz leta 1967.

Pozitivno stališče Naserja do ameriških predlogov o rešitvi krize na Srednjem vzhodu, ki v bistvu pomeni pripravljenost Združene arabske republike, da spoštuje ustavev ognja, da sprejme posredovanje U Tanlovega poslanca Jarringa in da tako trajno uredi odnose z Izraelom, je v državah Srednjega vzhoda naletelo na različne odmeve.

Izraelska vlada sprva ni zavzela uradnega stališča ne do ameriške pobude niti do pripravljenosti Združene arabske republike, da prispeva k miroljubni rešitvi krize na Srednjem vzhodu. V arabskih državah pa je Naserjev govor povzročil pravcato krizo, ki grozi razdrojitvi arabski svet. Večina arabskih držav je sicer sklenila iti za zgledom Združene arabske republike in sprejeti ameriški načrt za rešitev krize na Srednjem vzhodu, odločno pa ameriškim pobudam nasprotujejo Irak, Alžirija in palestinsko osvobodilno gibanje.

V Amanu je takoj po Naserjevem govoru prišlo do ostrih protestnih akcij Palestincev proti ameriškim pobudam za rešitev krize na Srednjem vzhodu in proti arabskim državam, ki so sprejele ameriški načrt.

Medtem pa je v zvezi z ameriško mirovno pobudo tudi v Izraelu prišlo do merjenja sil med političnimi strankami, ki so zastopane v koalicijski vladi. Proti ameriški pobudi je nastopal predvsem desničarski nacionalistični blok „Gahal“, ki je v vladi zastopan s šestimi od skup-

var Sima sta poudarila pomen Koroške kot važne tranzitne dežele.

V koroškem in avstrijskem merilu igra v tem oziru projektirana avtocesta čez Ture še poseben pomen. Ta štiripasovnica bo povezovala severozapadne predele Avstrije in južne predele Zvezne republike Nemčije z jugom. Blizu Beljaka se bo ta cesta povezala z južno avtocesto ter naprej z cestnim omrežjem Italije in Jugoslavije. Sima je poudaril, da bo najbolj problematičen del avtoceste preko Tur — predor skozi Visoke Ture in Radstättlske Alpe ter izgraditev ceste v dolini Lieser — treba uresničiti še to desetletje. Oba politika sta izjavila, da glede projektiranih avtocest med deželo in državami ni nikakršnih diferenc. Izgradnja južne avtoceste bo po predvidenih načrtih potekala naprej. Drugo leto bodo po besedah ministra Moserja izgradili in izročili prometu del južne avtoceste med Krivo Vrbo in Porečami, leto kasneje pa bo promet na tej avtocesti stekel med Celovcem in Beljakom. Dokaj nejasno je še, ali bo južna avtocesta potekala skozi Celovec ali pa bo Celovec pustila ob strani.

Pretekli petek je gradbeni minister Moser predal prometu prvi odsek koroške avtoceste. Je to moderna štiripasovnica na severni strani Vrbskega jezera. Ta del avstrijske južne avtoceste je dolg 13,9 km, gradbeni stroški pa so dosegli višino 683,3 milijonov šilingov. Za odkup zemljišč je bilo treba odšteti 82 milijonov šilingov, gradnja šestih večjih in trinajstih manjših mostov pa je stala 321 milijonov šilingov. Tako je 1 km tega dela avtoceste stal 49 milijonov šilingov. Z izgradnjo štiripasovnice so pričeli februarja 1966.

Gradbeni minister Moser in koroški deželni glavar Sima sta ob priliki slovesne otvoritve poudarila gospodarski in tujskoprometni pomen te avtoceste. Čeprav se gradnja tako velikanskih projektov odvija sorazmerno počasi, je treba poudariti, da smiselno načrtovanje in izgradnja modernih prometnih žil končno privede do cilja. Minister Moser je rekel, da je v Avstriji na voljo 463 km avtocest, nadaljnjih 25 km pa bodo še letos predali prometu, 120 km pa je v izgradnji. Tako minister Moser kot deželni gla-

Sejemška prireditve v Celovcu

Manifestacija zmogljivosti domačega in tujega gospodarstva

Ob izredno lepem vremenu je bil včeraj dopoldne v Celovcu odprt 19. Avstrijski lesni sejem — Celovski velesejem. Svečanosti so se udeležili številni predstavniki političnega, gospodarskega in javnega življenja dežele in države, kakor tudi mnogi visoki gostje in diplomatski predstavniki iz držav, ki so udeležene na letošnji sejemski prireditvi.

Med častnimi gosti so bili minister za kmetijstvo in gozdarstvo dipl. ing. Weihs, minister za promet Fröhbauer, deželni glavar Hans Sima s člani deželne vlade, predsednik deželnega zbora Rudolf Tillian z deželnimi poslanci, celovski župan Hans Ausserwinkler s člani mestnega senata in občinskega odbora, predstavniki zbornic, vojske in drugih javnopravnih ustanov.

Slavnostni otvoritvi so prisostvovali tudi številni predstavniki drugih držav, tako zahodnonemški minister za kmetijstvo in gozdarstvo Ertl, jugoslovanski veleposlanik Mitja Vošnjak, član izvršnega sveta Slovenije dr. Stane Pavlič, predsednik deželnega zbora Wiesbadna Buch, minister Furlanije-Juljske krajine Salvatore, nadalje jugoslovanski generalni konzul v Celovcu Budihna in diplomatski ter konzularni predstavniki Italije, Nemčije, Češkoslovaške, Albanije, Bolgarije, Danske, Francije, Britanije, Kube, Poljske, Švedske, Sovjetske zveze in Madžarske.

V govorih so predsednik zbornice obrtnega gospodarstva ing. Werner Pfrimer, predsednik sejma Hans Ausserwinkler in deželni glavar Hans Sima po eni strani poudarili pomen sejemške prireditve v Celovcu tako v koroškem, avstrijskem kakor tudi mednarodnem pomenu, po drugi strani pa zavzeli stališče k aktualnim gospodarskim vprašanjem. Hans Sima je naglasil tudi pomen celovške sejemške prireditve kot povezovalnega činitelja v prostoru Alpe-Jadrana, ki pozitivno vpliva tudi na dobre odnose s sosedskimi državami.

Letošnji Avstrijski lesni sejem — Celovski velesejem je svečano odprl minister za kmetijstvo in gozdarstvo dipl. ing. Weihs, ki je v svojem slavnostnem govoru prikazal vlogo in pomen gozdarstva in lesnega gospodarstva, ki ga ti dve panogi zavzemata v okviru celotnega avstrijskega gospodarstva.

no 24 ministrov. Kljub grožnjam šestice ministrov stranke „Gahal“, da bo izstopila iz vlade, če bo ministrski svet sprejel ameriški načrt, pa se je vlada v Tel Avivu prejšnji petek le izrekla za ameriško mirovno pobudo.

Za trenuten položaj v arabskem svetu je značilna živahna diplomatska dejavnost, ki naj bi imela za cilj ublažitev nasprotij med arabskimi državami in osvojitve skupnega načrta za enoten miroljuben nastop vsega arabskega sveta.

Kako gledajo miroljubne države na najnovejšo pobudo in rešitve krize na Srednjem vzhodu dokumentirajo izjave predstavnika državne sekretarjate za zunanje zadeve Jugoslavije, ki je uredniku Tanjuga med drugim dejal, da „najnovejša pobuda in odgovori vlad Združene arabske republike, Jordanije in nekaterih drugih arabskih držav na ameriške predloge znova vlivajo

upanje v možnost za miroljubno rešitev tega problema, ki vključuje predvsem umik izraelskih enot z vseh okupiranih arabskih ozemelj in uresničitev zakonitih pravic Palestincev.“

„Ugoden odgovor vlade Združene arabske republike na predlog ameriškega državnega sekretarja za zunanje zadeve je še ena potrditev miroljubne politike in pripravljenosti Egipta, da si kljub dosedanjim slabim izkušnjam še naprej prizadeva poiskati politično rešitev krize na podlagi resolucije varnostnega sveta, ki je bila sprejeta 22. novembra leta 1967. Ni nobenega dvoma, da je za podaljšanje krize in stalno zaostrovanje položaja na tem območju odgovorna izraelska vlada, ki je doslej stalno zavračala izvajanje resolucije varnostnega sveta. Odgovorni pa so tudi tisti tuji dejavniki, ki so izraelsko vlado pri tem podpirali.“

PRIPRAVE NEUVRŠČENIH DRŽAV NA KONFERENCO NA VRHU

V Lusaki, glavnem mestu afriške države Zambije, je prejšnji teden zasedal stalni odbor šestnajstih neuvrščenih držav. To je bilo že drugo zasedanje odbora, ki ima nalogo, da pripravi tretjo konferenco šefov neuvrščenih držav. Na prvem zasedanju v New Delhiju so delegati šestnajstih držav sklenili, da bo konferenca na vrhu neuvrščenih, na katero bo povabljenih 74 držav, 8. septembra v Lusaki.

Stalni odbor šestnajstih neuvrščenih držav je na zasedanju v Lusaki sprejel važne sklepe in priporočila za konferenco neuvrščenih na vrhu, izmenjal je mnenja in ideje o sprejetju nekaterih dokumentov vrha ter obravnaval finančna in druga vprašanja tega srečanja. S tem je stalni odbor neuvrščenih napravil še en ko-

rak v uspešnih pripravah na konferenco voditeljev.

Delegati šestnajstih držav so med drugim sprejeli sklep, da se na konferenco najvišjih predstavnikov neuvrščenih držav povabijo kot gostje predstavniki osvobodilnih gibanj. Daje so sprejeli priporočilo vsem neuvrščenim državam, da se čim bolj aktivirajo v zvezi s petindvajsetletnico Združenih narodov. Na konferenci na vrhu pa naj bi sprejeli posebno resolucijo, ki bi bila posvečena jubileju svetovne organizacije. Ta stalni odbor bo koordiniral delovanje neuvrščenih v OZN in bo podpiral vse akcije teh držav v zvezi z jubilejem, ki bo deset dni po končani konferenci na vrhu neuvrščenih.

Cepprav je zasedanje stalnega odbora šestnajstih neuvrščenih držav v

Lusaki trajalo samo dva dni, pa ta odbor praktično stalno dela od aprila letos, ko je bil ustanovljen na pripravljalni konferenci zunanjih ministrov v Dar es Salaamu.

Odbor je pravzaprav delovno in posvetovalno telo in ne more sprejeti pomembnih političnih sklepov v imenu vseh neuvrščenih držav. Dejstvo, da so člani odbora poleg drugih nalog na prvem sestanku v New Delhiju, kakor tudi na tem sestanku v Lusaki izmenjali mnenje in ideje o sprejetju dokumentov tretje konference voditeljev neuvrščenih držav pa bo olajšalo delo zunanjim ministrom, ko se bodo sešli 6. septembra, dva dni pred konferenco na vrhu. Pred tem bo še en sestanek tega stalnega odbora.

MED KOROŠKO IN SLOVENIJO:

Dvajset let gospodarskega sodelovanja

Pred dvajsetimi leti, na 14. Celovski razstavi leta 1950, se je začelo po drugi svetovni vojni gospodarsko sodelovanje med Koroško in Slovenijo. Tedaj je bil — takorekoč še na ruševinah druge svetovne vojne — med obema deželama sklenjen prvi sejemski sporazum, po katerem je Koroška dobavila Sloveniji blaga v vrednosti pol milijona šilingov in je Koroška za isti znesek kupila blaga v Sloveniji. S 14. Celovsko razstavo je bila 9. avgusta 1950 spet odprta cesta čez Ljubelj, ki je bila od leta 1945 zaprta.

Od tedaj naprej je Slovenija po svoji gospodarski zbornici redni udeleženec celovskega sejma, ki je leto navrh dobil značaj avstrijskega lesnega sejma. Pozneje se je te vsakoletne prireditve pričela udeleževati tudi gospodarska zbornica Hrvaške. Skupno sta obe jugoslovanski gospodarski zbornici na razstavišču celovskega sejma zgradili okusen stalni gospodarski paviljon. Po koroškem primeru je prišlo v letih 1953 in 1954 do sejemskih sporazumov Slovenije in Hrvaške s sejmi v Gradcu in Innsbrucku, pozneje pa še do sejemskega sporazuma za sejem Alpe-Adria v Ljubljani.

Ko ob dvajsetletnici pričetka gospodarskega sodelovanja med Koroško in Slovenijo gledamo nazaj na njegovo razvojno pot, je prav, če za njeno osvetlitev omenimo še en markantni dogodek: uveljavitev dodatnega sporazuma o maloobmejnem prometu med Koroško in Slovenijo 15. julija 1960. Pred desetimi leti so bila s tem sporazumom določila o maloobmejnem prometu med Avstrijo in Jugoslavijo iz leta 1953, ki so veljala le za dvolastnike vzdolž meje, razširjena na celokupno prebivalstvo določenega ozemlja na obeh straneh meje. S tem sporazumom je bila uglasjena pot tudi za gospodarsko sodelovanje med Koroško in Slovenijo. Prebivalstvo, gospodarske ustanove in podjetja na obeh straneh meje so se pričeli naglo posluževati možnosti vsestranskega sodelovanja, ki jih je odprl omenjeni sporazum.

O obsegu tega sodelovanja — žal — v Avstriji in Jugoslaviji ni podrobne statistike. Kakor vendar s tem v zvezi poudarja predsednik Gospodarske zbornice Slovenije, je po vsakdanji praksi tega sodelovanja mogoče sklepati, da se je zgolj zaradi omenjenih sejemskih sporazumov obseg blagovnega prometa med Koroško in Slovenijo počel, medtem ko se je splošni blagovni promet med Avstrijo in Jugoslavijo le podvojil. Dnevni množični obiski iz Slovenije na Koroškem in s Koroške v Sloveniji pa so imenovani obseg blagovnega prometa med obema deželama še znatno povečali in ga utegnejo v prihodnje še bolj.

To pričakovanje opravičujejo zlasti skupna prizadevanja za sodobno izgradnjo cestnih mejnih prehodov od Ljubeljskega predora, ceste čez Korensko sedlo, skupnega mostu na Viču med Lobotom in Dravogradom do skoraj dograjene sodobne ceste med Prevaljami in Pliberkom. Z njimi in z povečanim mejnim prometom po železnici so le-

to in zimo dnevno dane možnosti za osebne obiske in gospodarske kontakte, za blagovni promet in za gospodarsko-tehnično sodelovanje podjetij obeh dežel.

Prizadevanja za nadaljnjo razširitev gospodarskega sodelovanja med Koroško in Slovenijo so od leta 1950 naprej trajna in čedalje bolj živa. Pospešuje jih liberalizacija in multilateralizacija trgovine med Avstrijo in Jugoslavijo, pospešujejo jih skupna prizadevanja na področju turizma v območju Alpe-Adria, posebej pa jih pospešujejo prizadevanja Gospodarske zbornice Slovenije in Zbornice obrtnega gospodarstva za Koroško. Slednja prizadevanja so lani rodila sporazum o ustanovitvi stalnega skupnega od-

bora za nadaljnje pospeševanje tega sodelovanja. Naloge tega odbora so jasno določene: posredovanje novih neposrednih kontaktov med gospodarskimi podjetji, povečanje blagovnega prometa in pospeševanje turizma med sosednimi pokrajinami. S tem naj bi se razširilo sodelovanje, ki ima že vrsto realnih zaplodb, med katerimi omenjamo le sodelovanje med papirnicarja Rebrca in Vevče, železarn Borovlje in Ravne ter skupno koroško-slovensko podjetje za izdelavo filtrov v Šmihelu nad Pliberkom.

To sodelovanje pa se ne razvija brez težav. Na Koroškem rovarijo proti njemu nemško-nacionalistični krogi. Trenutno se zaganja proti projektu obrata industrije gospodinskih strojev Gorenje v Pliberku. Zaganja jo se na način, ki nima le nobene realne osnove, marveč je naravnost otroško smešen, ker očitno kaže, da korenini v gnilobi miselnosti prosulega velenemškega nacionalizma, ne pa v spoznanju velike resnice, da je treba združeno Evropo graditi z vsestranskim sodelovanjem prebivalstva na mejah njenih držav.

Toda čas teh krogov je minil. Kakor drugod prihajajo tudi na Koroškem pod kolo razvoja, ki ga lahko zabeležimo na področju gospodarskega sodelovanja med Koroško in Slovenijo v zadnjih dvajsetih letih. Potreba in koristnost tega sodelovanja sta preveč očitni. O tem ne pričajo le avstrijsko-jugoslovanska prizadevanja, posebej pa še koroško-slovenska, ki smo jih opisali, marveč tudi jasni pogledi na nadaljnji razvoj tega sodelovanja, ki sta jih v svojih posvetilih za imenovano obletnico v Koroškem koledarju 1970 zapisala predsednika gospodarskih zbornic Koroške in Slovenije. Predsednik Leopold Krese je zapisal: Te možnosti je treba izkoristiti v vzajemno korist. Prepričan sem, da bomo z nadaljevanjem dobrih sosedskih in poslovnih odnosov ter z njihovim poglobljanjem dosegli tisto, kar si želimo vsi na obeh straneh Karavank. To pa je blagostanje in prijateljstvo med obema narodoma. Predsednik dipl. ing. Werner Pfrimer pa je dodal: Zbornica obrtnega gospodarstva za Koroško bo tudi v prihodnje nadaljevala ubrano pot, ker je prepričana, da je plodni razvoj gospodarskih odnosov preko meje eden od najvažnejših predpogojev za mirno in prijateljsko sožitje in ker le v skupnem delu s svojimi sosedi lahko najdemo pot v Evropo. (bl)

Nafte je dovolj za 40 let

V letu 1969 so se povečala ugotovljena ležišča nafte na svetu za 11 milijard ton na 73,2 milijarde ton. Pri sedanjih letni svetovni potrošnji 2,1 milijarde ton bi to zadostovalo za več kot 35 let. Potrjene zaloge nafte so se s tem do konca 1960 povečale za 78 odstotkov. V istem času se je povečalo tudi število dežel, ki pridobivajo nafto, za 10; med njimi je najpomembnejša Libija z letno proizvodnjo 150 milijonov ton.

Ugotovljena ležišča zemeljskega plina so se od leta 1960 več kot podvojila in dosegla konec leta 1969 38.100 milijard kubičnih metrov. Pri sedanjih svetovni potrošnji 970 milijard kubičnih metrov ustreza to potrebi za okroglo 39 let.

XX. MEDNARODNI JUBILEJNI GORENJSKI SEJEM V KRANJU:

Manifestacija dosežkov gospodarstva

Letošnji XX. Gorenjski sejem, ki je bil danes v Kranju slovesno odprt, sicer svojega jubileja ne praznuje na lastnem sejmišču in v novih modernih razstavnih halah, to pa v ničemer ne zmanjšuje njegovega pomena kot tradicionalne osrednje manifestacije dosežkov industrije, obrti in turizma na Gorenjskem, kot organizatorja in usmerjevalca skupnih interesov proizvodnje, trgovine in potrošnika in kot posrednika gospodarskega sodelovanja in povezovanja v prostoru Slovenija-Koroška-Furlanija-Juljska krajina.

Geografska lega in gospodarski potencial Gorenjske sta Gorenjskemu sejmu omogočila, da je prerastel okvir zgolj regionalne sejemске prireditve in se z mednarodno udeležbo predvsem razstavljalcev iz sosednje Avstrije in Italije uvrstil v krog mednarodnih sejmov. Gorenjski sejem ima vse perspektive, da se v bodoče — ko bo svobodno zakorakal na lastnem, mnogo bolj prostornem sejmišču — še bolj afirmira kot manifestacija gospodarskega potenciala Gorenjske in gospodarskega povezovanja preko meje.

Kot vsi dosednji ima tudi letošnji Gorenjski sejem komercialno-potrošniški značaj. To pomeni, da obiskovalci sejma lahko kupijo vse izložene predmete, vstevši eksponate inozemskih razstavljalcev. Povečana devizna kvota sejma bo letos omogočila odkup praktično vseh izloženih predmetov inozemskih razstavljalcev. Ta komercialni moment brez dvoma pozitivno vpliva na povečan interes tujih razstavljalcev, katerih število se — kljub premajhnemu razstavnemu prostoru — iz leta v leto večja. Na letošnjem Gorenjskem sejmu sodeluje samo iz Avstrije 21 razstavljalcev (napram 17 na lanskem prireditvi); od teh je 17 firm direktno zastopanih, 4 razstavljalce pa zastopajo jugoslovanske firme.

Komercialno-potrošniški značaj Gorenjskega sejma pa v enaki meri vpliva tudi na zanimanje domačih in tujih obiskovalcev. Predvsem za obiskovalce s Koroške je sejemška prireditev v Kranju postala zanimiva in privlačna ne le zaradi možnosti ugodnega in kvalitetnega nakupa, marveč tudi zaradi bogatega kulturnega sporeda in prilož-

nosti pristnega družabnega razvedrila. Lani je Gorenjski sejem obiskalo 185.000 obiskovalcev; od teh približno 50.000 inozemskih. Letos pa sejemška uprava predvideva, da se bo število obiskovalcev povečalo preko 200.000.

Na letošnjem XX. mednarodnem jubilejnem Gorenjskem sejmu sodeluje skupno 380 razstavljalcev, kar je za 30 več kot v lanskem letu. Število razstavljalcev pa bi bilo še večje, če bi uprava sejma lahko sprejela vsa zainteresirana domača in tuja podjetja. V strukturi nastopajočih firm je letos prišlo do zanimivih premikov: manjši trgovci številčno nazadujejo, ker imajo težave pri formiranju eksportnih cen, čedalje močnejše pa se na sejmu porajajo direktni proizvajalci.

Potreba po povezovanju gorenjskega gospodarstva z gospodarstvom drugih dežel prihaja do izraza v udeležbi inozemskih razstavljalcev. Ta udeležba se je od lanskih 49 razstavljalcev letos povečala na 61. Od teh je 25 razstavljalcev iz Italije, 21 iz Avstrije, 8 iz Zahodne Nemčije, po 2 iz Švice in Združenih držav

Amerike in po 1 iz Danske, Švedske in Japonske.

Naraščanje zanimanja za Gorenjski sejem tako s strani domačih in tujih razstavljalcev, kakor s strani obiskovalcev pa ima razumljivo svoj odsev na komercialni uspeh te sejemске prireditve. Lani je sejem napravil za okrog 50 milijonov novih dinarjev prometa, za letošnje jubilejno prireditev pa pričakujejo, da se bo skupni promet povečal na 100 milijonov novih dinarjev.

Gorenjski sejem vključuje tudi modno revijo, ki bo vsak dan ob 18. uri v avli Skupščine občine Kranj, dne 8. avgusta pa na Bledu. Na reviji bodo domača in tuja podjetja prikazovala najnovejše modele za sodobno oblačenje. Poleg 44 proizvajalcev meterskega blaga in konfekcije iz Jugoslavije in Italije, sodeluje na modni reviji tudi modna hiša Warmuth iz Beljaka.

XX. Gorenjski sejem bo odprt do vključno 18. avgusta dnevno od 8. do 19. ure. Zabavni prostor, na katerem bodo nastopili in igrali priznani ansambli zabavne in narodne glasbe pa bo dnevno odprt do 24. ure.

E. F.

POŠIROKEM SVETU

BUKAREŠTA — Generalni sekretar romunske komunistične stranke in predsednik državnega sveta Nicolae Ceausescu je konec prejšnjega tedna sprejel predsednika zveznega izvršnega sveta Jugoslavije Mitjo Ribičiča, ki se je mudil na neuradnem obisku v Romuniji. Ceausescu in Ribičič sta med razgovorom z zadovoljstvom poudarila, da se prijateljski odnosi in sodelovanje med Romunijo in Jugoslavijo ugodno razvijajo, in izrazila željo, da bi se to nadaljevalo v prihodnje. Predstavnik sta razpravljala tudi o aktualnih mednarodnih vprašanjih.

BRUSELJ — Minulo soboto so na poslopje jugoslovanskega veleposlaništva v Bruslju vrgli dve bombi in steklenico z vnetljivo snovjo. Bombi nista eksplodirali, zaradi steklenice pa so se vnela vhodna vrata na poslopju poslaništva. Ogenj je pozneje sam od sebe ugasnil. V poslopju veleposlaništva je bil ob času napada samo hišnik, ki je s svojo družino spal v tretjem nadstropju in ni ničesar slišal. Odpravnik poslov jugoslovanskega veleposlaništva v Bruslju Kostanjek je pri belgijskem ministrstvu za zunanje zadeve vložil protest.

BONN — Zahodnonemški general Karl-Theodor Molinari, ki je obdolžen vojnih zločinov na Francoskem, je zaprosil za upokoje. Molinarija so lani obdolžili, da je med drugo svetovno vojno kot major Hitlerjeve vojske dal v Ardenih postreliti 106 pripadnikov francoskega odporniškega gibanja. Pred nekaj dnevi je zahodnonemško tožilstvo zaradi pomanjkanja dokazov postopek ustavilo. Generala Molinarija, ki je bil zadnja leta poveljnik četrtega vojaškega okrožja v Meuzu, je leta 1951 francosko vojaško sodišče v Metz v odsotnosti obsodilo na smrt.

WASHINGTON — Ameriška vlada je uradno sporočila, da je znašal ameriški deficit v proračunskem letu, ki se je končalo 30. junija, skupno 2,9 milijarde dolarjev. To je veliko več, kakor so predvidevali še maja, ko so napovedali, da primanjkljaj ne bo presegel 1,8 milijarde dolarjev. Vlada je celo računala, da bo v pravkar končanem proračunskem letu ustvarila 1,5 milijarde dolarjev preseška. V zadnjih desetih letih je proračun Združenih držav Amerike že devetkrat deficitaren.

MOSKVA — Predsednik sovjetske vlade Aleksej Kosigin je ob 25-letnici podpisa potsdamskega sporazuma poslal spomenice ameriškemu predsedniku Nixonu, francoskemu predsedniku Pompidouju in predsedniku britanske vlade Heathu. Potsdamski sklepi, je med drugim rečeno v spomenicah, so prepričljivo dokazali, da lahko države z različnimi družbenimi sistemi sklenejo za vse sprejemljive sporazume tudi o največjih in najbolj zapletenih vprašanjih.

VARŠAVA. — Svoji žrtev in politične organizacije so s polaganjem vencev poslavili dan, ko je v Varšavi pred 26 leti 1. avgusta začela splošna vstaja. V neizenačenem boju, ki je trajal 63 dni, je izgubilo življenje čez 200.000 ljudi. Nemci so Varšavo skoraj popolnoma uničili v zadnjih trenutkih pred koncem druge svetovne vojne, medtem ko so enote Rdeče armade stale na drugem bregu Visle.

BEJRUT. — Italijanski in libijski zunanji minister, Moro in Buasir, sta preteklo nedeljo imela v Bejrutu prve pogovore o nedavnem sklepu libijske vlade, da bo zapolnila celotno premoženje Italijanov, ki živijo v Libiji. Libija želi odpreti novo stran v zgodovini odnosov z Italijo, hkrati pa trdno vztraja pri sklepu, da bo odpravila ostanke italijanskega kolonialnega gospodarstva. V Tripoliju zavračajo stališče zahodnih držav, da je zaplemba premoženja kolonov v Libiji protitalijansko dejanje.

TEV AVIV — Po Združenih arabskih republikah, ki je že 24. julija sprejela ameriške predloge za rešitev krize na Srednjem vzhodu, je prejšnji petek sprejela ameriško pobudo tudi izraelska vlada. Sesterica ministrov izraelskega desničarskega nacionalističnega bloka „Gahal“ je glasovala proti sprejetju ameriškega predloga.

RIM — V obveščenih rimskih političnih krogih menijo, da bi mandat za sestavo nove vlade Emilio Colombo utegnil v kratkem rešiti vladno in politično krizo, ki traja že cele štiri tedne. Konec prejšnjega tedna se je Colombo uspešno posvetoval s strankami iz koalicije levega centra, minulo nedeljo pa se je sestal z delegacijo lastne, krščansko demokratske stranke.

Festival jugoslovanskih amaterskih gledališč

Ze nekaj let prirejajo na Hvaru festival jugoslovanskih amaterskih gledališč. Letošnji festival je imel predvsem dve zamisli: prikazati in nagraditi je hotel najboljše amaterske gledališčne kolektive iz vse države ter poživiti izmenjavo izkušenj gledaliških amaterjev. Festival jugoslovanskih amaterskih gledališč na Hvaru je popoln odsev položaja v gledališkem amaterskem gibanju.

Na festival amaterskih gledališč lahko pošlje vsaka republika oziroma pokrajina svojo skupino. Tudi letos je bilo tako: sodelovali so kolektivi iz Tešnja, Horjula, Nikšića, Novega Sada, Pančeva, Zagreba, Ljubljane, Djakovice, Bitole, z Reke in Hvara. Prvič je bilo slišati na letošnjem festivalu rusinsko in albansko besedo.

Amaterske skupine so prikazale dela domačih in tujih avtorjev. Amaterji iz Tešnja so ob Čoričevem jubileju uprizorili „Zulumčara“, medtem ko so Mikšićani izvedli Mihizovega „Banovič Strhinja“. Rečani so izvedli komedijo svojega rojaka Draga Gervaisa „Duhovi“, Hvarčani pa delo iz 16. stoletja „Prikazovanje življenja svetega Lovrenca mučenika“. Beograščani (Akademska gledališča Branko Krstomanović) in Pančevci so prikazali deli dveh mladih domačih piscev: Rada Pavelkića „Arena Mars“ in Vuka Vuča „Njegovo ekselencija“. Amaterji iz Djakovice so izvedli

dramo svojega pisatelja Jusafa Kelmendija „Osveta“. Ljubljanci so prikazali Lope de Vega „Viteza čudes“, igralci iz vasi Horjul pri Ljubljani pa kavbojsko parodijo Reneja de Obaldija „Veter v sasafasovih vejah“. Rusinsko gledališče iz Novega Sada je izvedlo Mrožekove „Policiste“. Mladinci iz Bitole so prikazali Sartrove „Nepokopane mrtve“, medtem ko so beograjski mladinci, člani studia „Beseda in gibanje“, uprizorili Arrabalov „Koncert v jajcu“, člani gledališča s Čukarice „Srečanje“ pa „Stilske vaje“.

Repertoar amaterskega festivala je bil zelo raznolik. To ne samo po prikazanem programu, temveč tudi po ravni posameznih predstav. Med festivalom se je razvila diskusija po katerem ključu naj bi valili na Hvar posamezne skupine. Znano je namreč, da je v državi precej boljših amaterskih skupin od tistih, ki so nastopile na letošnjem festivalu. Glavno vprašanje, ki se je zastavljalo, je bilo: ali še naprej obdržati republiški ključ. Tisti, ki so se zavzemali za kakovost festivala, so predlagali, da bi bil festival odprt za vsako dobro gledališče, ne glede na to, od kod je. Ob taki rešitvi pa bi se postavilo zopet vprašanje selektorja. Festivalski odbor je sklenil, da povpraša najprej pri amaterskih skupinah samih. Ži-

rija je ocenila za najboljšo predstavo „Policiste“ Slavomira Mrožeka v izvedbi amaterskega gledališča iz Novega Sada, ki je dobilo letošnjo zlato hvarsko medaljo. Srebrno medaljo je dobilo Šentjakobsko gledališče iz Ljubljane, ki je izvedlo komedijo Lope de Vega „Vitez čudes“. Poleg tega so podelili še vrsto drugih plaket in priznanj.

KULTURNE DROBTINE

● Uredništvo časopisa za kulturo in literaturo „Obrazi“ je priredilo v sredo zvečer v veliki dvorani Narodnega doma v Celju večer pesnikov Marjana Tankovića in Vladimira Gajška. Avtorja sta izvajala pesnitev „Adventni venec“, ki bo v kratkem izšla tudi v knjižni obliki.

● V Kamniku bodo postavili spomenik pesniku in borcu za severno mejo Rudolfu Maistru.

● V Karlovih Varah so podelili jugoslovanskemu filmu „Krvava bajka“ režiserja Torija Jankovića nagrado „Vrtnica iz lidč“.

● Na Osojah je 1. avgusta priredil koncert na orglah znani avstrijski organist in komponist Anton Heiller.

● Pretekli teden je umrl za posledicami srčne kapi znani dirigent George Szell. Dirigent se je rodil 1897 v Budimpešti. Letos je nameraval dirigirati še na salzburškem festivalu.

● V soboto 25. julija je bila v Gradišču ob Soči odprta retrospektivna razstava slikarskih in kiparskih del Lajzeta Spazapana. Prireditelj razstave je krajevna turistična organizacija. Mestna občina je odkrila nedavno na slikarjevi rojstni hiši spominsko ploščo. Razstavljenih je nad 150 del, ki so nastala v času od 1924 do 1958. Razstava bo odprta do 30. septembra. Prireditelj je izdal katalog, za katerega je prispeval daljši tekst G. Marchiori.

● S političnim škandalom se je predčasno končal mednarodni filmski festival v Berlinu, ker žiriji ni hotela oceniti zahodnonemškega filma „O. K.“ (režiser Michael Verhoeven), ki prikazuje nasilje ameriških vojakov v Vietnamu.

Spominska plošča Perkonigu

V Celovcu, v Paradeiser-gasse 3, so pretekli ponedeljek odkrili spominsko ploščo koroškemu pesniku Josefu Friedrichu Perkonigu. Perkonig je od 1922 do 1951 deloval na celovškem učiteljskihihi. Leta 1950 je postal meščan Celovca. V hiši Paradeiser-gasse 3 je Perkonig stanoval in ustvarjal od leta 1918 naprej. Besedilo spominske plošče je napisal prof. Georg Drozdowski in se glasi: V tej hiši je stanoval in pisal Josef Friedrich Perkonig (1890—1959) pesnik Koroške, zvest besedi in zavzet za stropnost. Spominsko ploščo je napravil kipar Arnulf Pichler. Celovski župan Ausserwinkler je dal položiti na časten grob pisatelja na pokopališču v Annabichlu venec glavnega mesta.

Festival igranega filma

V Pulju se je končal festival jugoslovanskega igranega filma. Festival, ki ga je otvoril predsednik Tito, ni prinesel nobenih presenečenj. Nasprotno, na festivalu je prišla celo do izraza kriza, ki je zajela tudi jugoslovansko filmsko ustvarjalnost. V areni so letos predstavili en sam slovenski film in sicer film režiserja Jožeta Galeta „Onkraj“. Filmski festival se je pričel s slovenskim filmom „Oxygen“ Matjaža Klopčiča, ki so ga zavrtili v dvorani festivalskega centra. Položaj v katerem je startal sedemnajsti jugoslovanski filmski festival za film nikakor ni ugoden. V prvi številki

biltena so proizvajalci opozorili novinarje na močno upadanje obiska v jugoslovanskih kinematografih. V zadnjih petih letih se je številka obiskovalcev znižala za polovico. Posebno boleče je opisane gledalcev domačega filma. Pred petimi leti je imel vsak jugoslovanski film v povprečju še 103.000 gledalcev, lani pa komaj 48.000. Vprašanje je, kako si bo jugoslovanski film zopet pritegnil domačo publiko. Edini film, ki je v zadnjem času imel velik uspeh, je bil film „Neretva“, ki se pa ne da primerjati s splošno jugoslovansko filmsko proizvodnjo.

KOVAŠKI MUZEJ V KROPI

Nekoliko vstran od glavne prometne žile se razprostira gorenjska vas Kropa. V svoji večstoletni zgodovini je Kropa nosila naziv trg. V Kovaškem muzeju v Kropi so tamkajšnji turistični delavci pripravili zanimiv pregled kropske zgodovine.

V Kropi je bila v preteklih stoletjih pomembna kovinska obrt. V Kovaškem muzeju je v živih maketah prikazan razvoj kovinske dejavnosti skozi 600 let: od izkoriščanja in taljenja železne rude, kuhanja oglja, preko funkcije vodne sile za pogon fužinskih kladiv in mehov za ročno kovanje različnih žebeljev, starinskih „gavtrov“, nagrobnih križev ter vseh mogočih izdelkov iz preteklosti. Prikazan je tudi razvoj vijačne industrije, fine mehanike od stolpnih preko stenskih ur do najfinejših števecov. V vitrini pobištvenega okovja in galvanizacije se opaža, kako se tudi tu železo umika plastičnim masam. Poleg tega pa še način življenja, iskanja, snovanja... Za zaključek pa vam stoletni „juebox“ zasvira veselo koračnico.

Kakih sto metrov dalje stoji edini od osemnajstih, še v celoti ohranjen vigeno-kovačnica za ročno kovanje žebeljev, z misterioznim imenom „Vice“ (čistiliste, Fegefeuer) Purgatorio Wagevuur. V tem vigeno stari kovač — žebelar Danijel še danes praktično prikazuje način kovanja žebeljev kot je bilo v navadi skozi stoletja: žebelj za gozdarje pa še pred 25 leti. Za skromno napitnino ali pa še brez te — zlasti otroci imajo veselje do takšnih spominčkov — pa dobi vsak izletnik žebelj za spomin.

Deset minut v smeri proti izviru Kroparice je za laika manj za strokovnjaka pa zelo zanimiv zgodovinski tehniški spomenik „Slovenska peč“ ali peč na volka. V tej so po opustitvi vetrnih peči z ročnim ali nožnim dovajanjem zraka s pomočjo mehov predelovali železno rudo direktno v kovno železo.

Praktično je muzej odprt ob vsakem dnevnem času. Večjim skupinam, posebno šolam na željo in na prijavo zavrtijo 40 minut trajajoča dokumentarna filma in sicer „Kropski kovači“ in „Koledniki“.

Otrok na cesti

V preteklem letu je bilo na avstrijskih cestah ranjenih 7523 otrok. Zanimivo je, da se po končanem pouku ponesreči več otrok. Na poti v šolo otrok navadno bolj pazi na nevarnosti, ki mu grozijo na cestah. Ministrstvo za trgovino bo skupaj z raznimi ustanovami in organizacijami izvedlo meseca septembra in oktobra posebno akcijo pod imenom „Varnost otroka v prometu“. V ta namen bodo otroke v šolah opozarjali na nevarnosti, ki jim grozijo na poti v šolo in na poti iz šole oziroma na cestah sploh. Število pri prometnih nesrečah smrtno ponesrečenih otrok se je v preteklem letu znižalo na 185. Leta 1968 se je smrtno ponesrečilo 214 otrok. S kolesom se je preteklo leto smrtno ponesrečilo 33 otrok, medtem ko je 35 otrok našlo smrt v avtomobilih. Rahlo se je v preteklem letu dvignilo število pri prometnih nesrečah ranjenih otrok.

Čeprav se je število smrtno ponesrečenih otrok znižalo, ne moremo govoriti o nekem posebnem uspehu preteklih podobnih vzgojnih akcij v šolah. Otroka je pač treba vedno znova opozarjati na nevarnosti na cestah. Mnogokrat pa so starši sokrivi otrokovega neprimernege zadržanja na cesti. Sami ne upoštevajo prometnih predpisov in otrok jih v svoji brezskrbnosti rad posnema. Vedno spet lahko opazimo otroke tudi na sprednjih sedežih osebnih avtomobilov.

Statistika preteklega leta nazorno

prikazuje nevarnosti šolske poti. Še tako kratka šolska pot je nevarna. Tako se je lani v območju strnjanih naselij pripetilo 668 prometnih nesreč, pri katerih so bili poškodovani otroci. Ministrstvo za trgovino je v preteklih mesecih izdelalo osnutek zakona, ki naj bi po odobritvi izboljšal varnost otroka na cesti.

TEDENSKI SPORED

POLETNIH KULTURNIH PRIREDITEV BREZE

Petek, 7. 8. — Georges Feydeau: **MONSIEUR CHASSE**
Sobota, 8. 8. — Peter Luke: **HADRI-JAN VII.**
Torek, 11. 8. — Georges Feydeau: **MONSIEUR CHASSE**
Sreda, 12. 8. — Peter Luke: **HADRI-JAN VII.**
Četrtek, 13. 8. — Georges Feydeau: **MONSIEUR CHASSE**
Petek, 14. 8. — Georges Feydeau: **MONSIEUR CHASSE**
Sobota, 15. 8. — Peter Luke: **HADRI-JAN VII.** (zadnja predstava)
Začetek predstav ob 20. uri na Petrovih gorah.

LJUBLJANA

Sreda, 12. 8. — **BALET** Državne opere iz Bukarešte, Romunija
Četrtek, 13. 8. — **BALET** Državne opere iz Bukarešte, Romunija
Začetek predstav ob 20.00 uri v letnem gledališču Križank.

UKANA

PRVA KNJIGA

O drugih stvarih pa še nimam podatkov,“ se je narenil važnega vodnika, ki je izrabil priliko, da se je uveljavil. Ponoči so prigazili do brigadnega štaba, oddali so Jelena in Lesnika in se nameravali vrniti v bataljon. Tu pa so dobili nalog, da takoj prekoračijo Savo pri Bohinju in se povzpnejo na Pokljuko. Določeni so bili, da si ogledajo položaj na bojišču, da pripeljejo razkropljene borce in pogledajo, kaj je z mrtvimi in ranjenimi. Povečerjali so in čakali, da je prišel komandir Orlov, ki naj bi vodil izvidniško patroljo.

Dan je dohitel patroljo v poključkih gozdovih. Na poti so se izogibali gazi in vseh mest, kjer bi lahko naleteli na nemške zasede. Za seboj so imeli dolg pohod. Orlov je vzel s seboj samo Vojka in Primožovo trojko ter vodnika Kečo, ki jim je neutrudljivo in medvedje močan že ves čas, ko so se spustili v gozd, gazil naprej in preklinjal z žakljevinu ovite čevlje, ker mu Orlov še ni preskrbel novih. Za komandirjem je hodila Ana, nosila je torbico prve pomoči, da bi lahko prevezala preživele ranjence, če bi nanje naleteli. Ogrnjeni v bele halje so se kot sprevid tihih senc pomikali počasi in sila previdno skozi enoličnost zasneženih

gozdov. Orlov se je zavedal nevarnosti svoje naloge, zato je ukrenil vse, da ne bi bili presenečeni. Ko so ponoči prišli do Save, kjer je šla brigada navadno čez brv, so jim terenški obveščevalci sporočili, da so na mostu Nemci.

Orlov ni maral zamujati časa in čakati, kdaj bo Nemce dovolj zeblo, da bodo odšli. Slekli so se do pasu in prebredli ledeno vodo le nekaj sto metrov od mostu. Ano je velikodušno Kečo ponesel na hrbtno. Voda je bila mrzla, da jih je še nekaj kilometrov naprej žgalo do kosti in jih poganjalo, da so hitreje hodili. V prvi vasi so dobili bele rjuhe, zaseke, kruha, mesa in žganja, da bi lahko zdržali. Kjer koli so se ustavili, so pri ljudeh opazili strah in zadržanost. O poboju bataljona pa so krožile vznemirjajoče vesti. Orlov je samo poslušal in ni rekel nič. Vse bolj ga je gnalo naprej, da bi videl na lastne oči, kaj se je zgodilo z njihovimi ljudmi.

V zadnjem zaselku so naleteli na terence. Od njih so zvedeli več podrobnosti o ranjenih in položaju na Pokljuki. Nekateri so Orlovu odsvetovali, da bi se blizal hotelu, češ da so še vedno v zasedah Nemci. Drugi pa so sveto zatrjevali, da o Nemcih ni ne duha ne sluha. Orlov kot izkušen vojak ni verjel nobenim. O vsem se je hotel prepričati sam. Usoda bataljona je izostrila njegovo previdnost, zato ni bil pripravljen tvegati. Izogibal se je poti in sleza, ki so križale njihovo pot. Goreljkjo so se približali od zahodne strani, ne da bi naleteli na kakršno koli človeško sled. Gozd je bil preprežen samo od stečin divjadi, ki so vse vodile v isto smer. Orlov se je orientiral po karti in s pomočjo medlega sonca, ki je viselo na bledem nebu. Sneg pod drevjem je bil trd srež, ki se jim ni preveč udiral. Postajalo jim je toplo in pot je curljal po obrazih.

Molčali so vso dolgo pot. Ko le ni hotelo biti nobene svetlobe, ki bi pričala, da se približujejo cilju, je Orlov podvomil v svoj orientacijski čut. Kaj pa, če bodo zašli? Saj

je že sam skusil, kaj pomeni ves dan krožiti med drevjem in se zvečer znajti tam, od koder si zjutraj odšel. Odredil je počitek. Popadali so na nahrbtnike in naslonjeni na drevje ugibali, kje so. Izčrpani od hoje in neprespane noči so se lotili mesa in kruha. Čeprav je bilo mraz, da je sneg škripal pod nogami, komandir ni dovolil, da bi se okrepčali z žganjem. Nič ni pomagalo, da je celo Keča, kot najbolj discipliniran med njimi, na glas zabavljaj čez to odredbo in nekajkrat omenil tudi svoje strgane čevlje. Orlov se je bal, da se jih ne bi začel prijemati spanec, za njim pa otopelost in dvom, da so se morda izgubili.

Sonce je izginilo za oblake, gozd je postal siv in enoličen, komandir pa je jezen sam nase stal med drevjem in obračal karto na vse strani. Primož in Vojko sta mu na tihih privoščila, ker ni maral nikogar poprositi za svet. Le na Kečo se je jezil, da se kot prvi ni držal smeri, ki mu jo je sproti narekoval. Že nekaj časa je kar naprej tipal drevesa, kje so z mahom močnejše zaraščena, da bi ugotovil severno stran.

„Sit sem že tega prekletega beganja. Vzemi no ven kompas in poglej, kje smo! Saj vidiš, da kar naprej ugotavlja, pa nič ne ugotovi. Tako lahko hodimo do sodnega dne,“ je dejal Primož Vojku, ki se je vneto ukvarjal z velikim kosom kruha in mesa in tiho ždel na korenini stoletnega drevesa.

„Ne! Polem mi ne bo dal miru, dokler mu ga ne bom dal. In moral mu ga bom dati. Vsakokrat, kadar sem ga pokazal, se je našel kdo, ki mi ga je hotel vzeti. Tako jim gre v nos kakor tvoja pištola.“

Primož je že bil pravil, kako ga je smuknil svojemu „kompanu šefu“, ko mu je v Grenoblu hodil v hotel čistiti škornje in je pripravljaj skupino za pobeg čez francoske Alpe in zgornjo Italijo v domače kraje.

Povratak otrok z letovanja v Savudriji

Uprava počitniške kolonije obvešča starše otrok, ki letujejo v Savudriji, da se bodo otroci z letovanja vrnili v soboto 8. avgusta. Pripotovali bodo z avtobusom podjetja Štefan Sienčnik iz Dobrle vasi.

Otroci bodo izstopili le v Celovcu, Gasometergasse 10, in v Dobrli vasi pred avtopodjetjem Štefana Sienčnika. Prihod v Celovec je določen za 13.00 uro, v Dobrlo vas pa za 13.30 uro.

Starši iz Roža, z Gur in Zilje so naprošeni, da pridejo po svoje otroke zanesljivo v Celovec, starši iz Podjune pa v Dobrlo vas. Starše tem potom opozarjamo, da nosijo sami odgovornost za vsako morebitno nezgodo otrok, če jih na določenih mestih sami ne bodo čakali.

Taborniki iz Slovenije taborijo v Selah

Dobrososedski odnosi med Avstrijo in Jugoslavijo so čedalje boljši in tesni in dobivajo že pravi prijateljski značaj. Tudi sodelovanje med deželama Koroško in Slovenijo se razvija na vseh področjih, zlasti pa v kulturi in gospodarstvu. Toda protokolarno sodelovanje je eno, povezava med ljudstvom tu in onstran meje pa drugo, čeprav je prvo predpogoji za stike med prebivalci dveh sosednjih dežel. To velja predvsem za nas koroške Slovence, ki smo del slovenskega naroda, ki živi izven meja matične domovine. Zato je tudi povezava z matičnim narodom za nas življenjsko važna in potrebna. Kakšna je ta povezava bodisi na kulturnem ali kakršnem koli drugem področju, pa je odvisno od posamezne ustanove, društva ali skupine. Čim bolj so ti odnosi in stiki iskreni, tem bolj se bomo med sabo spoznali in postali prijatelji.

V Sloveniji se zelo prizadevajo, da je povezava s koroškimi Slovenci čim bolj tesna in pogosta. Vendar je ob enkratnih ali večkratnih bežnih srečanjih le težko dobiti pravi kontakt s človekom, kaj šele ga spoznati in se seznaniti z njegovimi

težavami, s katerimi se srečuje v vsakdanjem življenju. In teh težav imamo koroški Slovenci žal še zelo veliko. Zato je tembolj razveseljivo, da se je „Zmajev odred“ Zveze tabornikov Slovenije že pred leti odločil, da bo svoje počitnice prebil med koroškimi Slovenci. Tako so letos že četrtič razpeli svoje šotore in postavili svoj tabor v Srednjem Kotu v bližini gostilne Malej. Prejšnja leta pa so taborili v Hodišah, Globasnici ter Kotu pri Baškem jezeru. Povsod so našli, kljub težavam, ki so jih ponekod imeli z dovoljenjem glede taborjenja, pristrčen kontakt z našimi ljudmi in odšli polni novih vtisov in spoznanj v domovino.

S takimi vtisi se bodo vrnili tudi iz Srednjega Kota v Selah, kjer so se „Zmajevci“ letos utaborili. Skupino tabornikov vodi starešina Strugar Janez, komandant odreda je Matjaž Zwitter, njegov namestnik pa Šubl Andrej. V taboru vlada stroga disciplina, ki temelji na prostovoljni podlagi, kar je osnova za vsako taborniško skupino. V svojem dnevnem programu pa nimajo samo skrb za vzorno upravljanje tabora, marveč prirejajo tudi dnevne

izlete v bližnjo in daljnjo okolico svojega tabora. Tako so letos obiskali že mnogo krajev, posebno radi pa hodijo v hribe, ki čuvajo v svojem naročju prelepe Sele. Seveda pa spada v taborniško življenje tudi razvedrilo. V ta namen čestokrat taborniki zakurijo ogenj. Tako so „Zmajevci“ tudi v soboto 1. avgusta zakurili svoj ogenj in na ta praznik povabili domačine, da so spoznali del njihovega življenja.

Na ta dan oziroma večer pa so slovenske tabornike obiskali tudi predstavniki Zveze koroških partizanov, Slovenskega planinskega društva in Slovenske mladine, ki so mlade goste seznanili z delom organizacij koroških Slovencev. Predsednik ZKP Karel Prušnik-Gašper je tabornikom povedal zgodovino partizanske borbe in upora proti nacizmu v Selah, kjer so prebivalci doprinesli velike žrtve v protifašističnem gibanju na Koroškem.

Tako so mladi taborniki v Selah pod Košuto preživeli lepe počitnice in spoznali del zemlje, kjer ži-

Slovensko prosvetno društvo
„Danica“ v Št. Vidu v Podjuni

V a b i l o

V nedeljo, dne 9. avgusta 1970 ob 20. uri priredi pevski zbor SPD „Danica“ iz Št. Vida v Podjuni pri Voglu v Št. Primožu

PEVSKI KONCERT

Za to prireditev je pripravljen pester spored slovenskih in nemških koroških narodnih pesmi in slovenskih umetnih pesmi.

Pevke in pevci bodo nastopili v podjunske narodnih nošah.

Prav prisrčno Vas vabijo

pevke in pevci
SPD „Danica“

vimo koroški Slovenci. Prepričani smo, da bodo prihodnje leto spet prišli med nas in da bo to postala tudi njihova tradicija, saj je to najlepša oblika spoznavanja novega sveta in ljudi. V našem primeru pa gre še za nekaj več, kot smo to že uvodoma zapisali. Prepričani pa smo tudi, da se bodo mladi slovenski taborniki vrnili med svoje domače in prijatelje ter jim pripovedovali o življenju koroških Slovencev in da bodo prihodnje leto spet našli tako prijaznega lastnika, kot je gostilničar Malej Albin, ki je tabornikom dal na razpolago svoje zemljišče, da so na njem postavili svoj tabor.

PARTIZANSKA GROBIŠČA NA KOROŠKEM

Rebrca

9. maj 1945. Zadnji ostanki nemške vojske so se vdajali in poglagali svoje orožje. Partizanske edinice so zasedale dolino Podjuno. Preko Jezerskega vrha in Zelezne Kaple so se umikale tolpe nacističnih zločincev, ki so se pregrešile zoper človekove pravice v Jugoslaviji in so sklenile, da se bodo predale samo Angležem.

Od Črnežna pri Rebrci je odšla partizanska trojka, da preskrbi konjsko vprego. Pri tem je ob miklavčevem mostu naletela na močno oboroženo nemško edinico Vlasovcev. Padla sta kurirja Skala in Janko, medtem ko je tretjemu uspelo, da se je umaknil.

Pokopana sta na rebrškem pokopališču. Zvezi koroških partizanov doslej še ni uspelo, da bi odkrila prava imena in identiteto teh dveh padlih junakov, razen njunih partizanskih imen, Skala in Janko. Domnevajo, da je bil eden od padlih doma iz Solčave, pd. Mlinarjev, drugi pa iz Mežice.

Tretji partizan, ki je pokopan na rebrškem pokopališču v skupnem grobu je nepoznan, medtem ko bi četrti moral biti Gredey Mirko - Vinko, ki je padel pod Bukovnikom na Plaznici ob Rebrci.

Partizansko grobišče na Rebrci so domačini ves čas po vojni zvesto in skrbno negovali. Lesen križ na tem grobišču je napravil in večkrat obnovil pokojni mizarski mojster Janez Pepelnar. Na tem križu je napis: „V spomin padlim partizanom 9. maja 1945. Slava jim!“

KOT ŽRTVE SO PADLI V BORBI ZA NASI

ALCEV - TRIBUNA BRALCEV - TRITRIBUNA BRALCEV - TRIBUNA BR

Besedam morajo slediti tudi dejanja

Zelo sem bila vesela ko sem v Slovenskem vestniku brala, da se je za enakopravnost slovenskih bolnikov v celovski bolnišnici zavzel tudi pristojni referent pri koroški deželni vladi. To tembolj, ker sem prejšnji teden morala dati svojega otroka, ki ne zna nemško, v bolnišnico. Ko sem ga po nekaj dneh šla iskat, se je moje prepričanje, da so z njim ravnali tako, kot z vsemi drugimi, podrl. Službujoča sestra me je takoj, ko sem izrekla ime svojega otroka ozmerjala, da so z njim imeli velike težave, ker ne zna nemško in da ga niso razumele, kadar je kaj povedal ter da je v drugi sobi. Rekla mi je tudi, če se ne zavedam, kakšno krivico delam otroku, ker ga ne učim nemško in da bo v šoli zaradi tega trpel. Nad temi besedami sem bila tako zaprepadana, da nisem vedela, kaj naj ji odgovorim.

Spoznala sem, da vse obljube in zagotovila najvišjih pristojnih uradnikov nič ne zaležejo in da tisti „posamezniki“, ki delajo krivico nam slovenskim materam še vedno zapostavljajo slovenske otroke in žalijo njihove matere. In prav bolniške sestre, ki imajo z bolniki največ kontakta bi se morale zavedati njihove dolžnosti. Tem bi morali pristojni povedati — ker pač tega še očitno niso storili — kaj jim nalaga njihova dolžnost in da pri tem ne smejo delati razlike med jeziki, ki jih govorijo bolniki in katerim strežejo. Tudi tistim, ki znajo slovensko naj povedo, da je njihova dolžnost, da uporabljajo slovenski jezik, če bolnik ne zna nemško. Ko bodo obljubam sledila tudi dejanja, bom verjela v iskrenost dobre volje direktorije celovške bolnišnice.

Razočarana mati

RAZPIS

Kmetijska šola v Podravljah razpisuje vpis učencev v prvi in drugi letnik za šolsko leto 1970-71.

V prvi letnik se lahko vpišejo učenci, ki so uspešno zaključili osnovno šolo in so stari najmanj 16 let.

Pogoj za vpis v drugi letnik je uspešno zaključen prvi letnik kmetijske šole v Podravljah ali katerekoli druge kmetijske šole.

Pouk na šoli prične 4. novembra 1970.

Prošnje za sprejem je treba nasloviti do najpozneje 20. oktobra 1970 na naslov: Kmetijska šola, 9241 Podravlje - Förderlach.

Vsa potrebna pojasnila se dobijo pri ravnateljstvu šole v Podravljah ali na sedežih Slovenske kmečke zveze in Kmečke gošpodarske zveze v Celovcu.

Ravnateljstvo

Obiščite nas na
velesejmu

PAVILJON

Prvovrstno izbrana
črna in bela vina
za senzacijo sveže
morske ribe ter
balkan. špecialitete
na žaru

»AGRARIJE

KOPER«

vinarska zadruga

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA —

Šli so naprej. Šele ko je Orlov začel na glas kleti in je priznal, da ne ve, kje so, je Vojko izvlekel kompas. S pomočjo karte so ugotovili, da so nekoliko zgrešili. Seveda je Orlov hotel imeti kompas, toda ne na tak način kakor Fazan pištolo. Fant pa mu ga ni hotel dati niti na posodo. In Orlov je bil dovolj pameten, da ni več silil vanj. Bil je vesel tudi tega, da so šli v pravo smer. Čez pol ure so prečkali prvo samotno gaz, orošeno s krvjo. Vijugasto se je vlekla med debli, kot bi blodil pijanec.

„To bo eden od naših,“ je ugotovil Orlov in se odločil, da bodo šli tja, od kodher je sled pripeljala. Po njej pa bodo iskali potem, ko bodo ugotovili, kaj je pri hotelu.

Niso hodili dolgo, ko se je med debli začelo svetliti. Kmalu nato so zagledali rob kotline, zasnežene senožeti, raztresene pastirske kočje in planjave, porasle z redkim drevjem. V daljavi so zagledali ruševine hotela. Potajili so se k debelom in opazovali.

Okoli hotela so hodili ljudje s puškami na ramah, izza smrek pa je prišel voznik s konjem in sanmi. Videli so, da pobirajo mrličje in jih nakladajo na sani. Obšlo jih je čudno čustvo žalosti, besa in tesnobe. Bili so predaleč, da bi videli, ali so Nemci ali partizani. Ko so se plazili od drevesa do drevesa, si je Primož vroče želel, da bi bili Nemci. Tudi Vojko je že brisal zrklo na daljnogledu. Bosanec pa je še vedno utiral gaz in tiho klet, da je premagoval tesnobo prvega, ki pride sovražniku na muho.

Oddahnili so si, ko so ugotovili, da so spodaj partizani in kmetje. Po nekaj korakih jih je iznenadil z rezkim „Stoj!“ stražar.

Naj jim verjel, da so prešernovci, ker so bili vsi v belem. Njihova ogrinjala so bila podobna mašnim plaščem, ker je Orlov za vsakega izrezal s škarjami v rjuho samo prostor za glavo. Naprej jih je pustil šele, ko je Orlov vse pre-

klet in mu naštel najmanj dvajset imen bohinjskih partizanov, ki so se držali na Pokljuki.

Keča je stražarja kar belo pogledoval, ko jim je ta pravil, kako jih je imel na muhi, in je prav malo manjkalo, da ni pritisnil. Premislil se je šele, ko je zagledal dolge ženske lase. Z dekleti pa Nemci ne hodijo v sneg.

„Tako, Keča, oba se zahvalita Ani, da sta živa! Ti bi njega, mi bi tebe. Ana nam prinaša srečo,“ je ugotovil Orlov in krenili so navzdol.

Ano je mrzlo spreletelo po hrbtu, ko so se bližali bojišču. Tisti, ki so pospravljali mrličje, so obstali in jih gledali nezaupljivo. Šele ko je Orlov, ki je zdaj šel prvi, zavpil: „Pozdravljen Vorh!“ na voznička, ki se je pomaknil za konja, se je stalil led nezaupanja. Kmet je spoznal Orlova in presenečen, da ga vidi po dolgem času, mu je stopil nasproti in mu podal roko. Medtem ko so se menili, se je vrnil tudi kmet Vrščinek, ki je pravkar peljal nekaj padlih na obronek gozda, kjer so jim člani mobilizacijskega voda kopali v zamrznjeno zemljo skupni grob.

Vendar je vsem skupaj ob pogledu na krvavo očrneli sneg, sleptan od nemških nog in nastlan s trupli, zamrznila beseda na ustih. Z nekaj slanki, ki so ga davili v grlu, je Orlov pojasnil, kaj jih je prineslo. To, kar so fantje videli pred seboj, je bilo tudi za njihove oči, ki so že marsikaj videle, preveč. Stisnili so se v gručo, kakor bi bili tako močnejši in manj podvrženi vplivu groze, ki je oledenela in izžgala obraze, ki so za večno odšli od njih.

Kmet Vorh se je napolnil z njim po poljani okoli hotela. Pred njim je ležal cvet tretjega bataljona, ki je bil namenjen prižigat baklo svobode na Koroško. Med mrtvimi so bili Gorenjci, ki so jih poznali iz tistih dni, ko se je ustanovila brigada, Tolminci, dobri fantje, ki so prišli s tolminsko brigado, Notranjci iz dolomitskega odreda in nekaj fantov drugih narodnosti, ki so se zatekli sem pred fašisti. Orlov je

vzel blok in napisal imena tistih, ki jih je poznal ali pa sta jih poznala kmeta Vorh in Vrščinek.

Mrličji so bili pokriti s srezem in zmrzli. Njihovi zadnji gibi so okameneli. Oči so osteklenele, roke nekaterih so še vedno krčevito stiskale rane, iz katerih je odtekala kri v temne lise na snegu. Nekateri obrazi so bili čudovito spokojni, kot bi umrli v dobrem spanju, drugi pa spačeni v grozi. Zmaličile so jih bolečine, razbile mine in razsekale kroglice. Kakor da tavajo v blodnem snu, so hodili od mrliča do mrliča. Nekateri so imeli obraze zakopane v sneg, drugi uprte v nebo, po katerem so se podili oblaki.

V bližini hotela so našli vse bolj iznakažena trupla in obrazi s požgano kožo so bili pošastni. Sneg okoli hotela je počrnel. Preprežen je bil s curki krvi, daleč naokoli pa so ležali zogenelaki bruna, ki so jih raztrosile eksplozije. Ogibali so se lijakov, ki so jih do živje zemlje iztresale mine, in granat, ki so nevarno štrlele iz snega še cele.

Od hotela je ostalo samo kamnito prtiličje, na katerega se je sesul zagleneli les. Obstali so pred vrati. Črnina oken je strmela vanje kakor prazne oči lobanje, ki jo nenadoma zagledaš v gozdu, razmetana bruna pa so se zdela kakor kosti, ki jih je po gozdu raznesla lačna divjad.

Stali so molče. Premalo odločnosti je bilo v njih, da bi prestopili vrata — mejo neznanega sveta. Na pragu je ležala na pol sežgano truplo z obrazom brez oči in mesa. Ena roka je bila stisnjena v pest. Kot bi zrasla z zemljo, je štrlela kviku, druga pa je bila nad zapetjem odtrgana. Če so hoteli vstopiti, so morali prestopiti stražarja, ki je v mrtvih ustih čuval skrivnost pošastnega konca in sporočilo tistih, ki so z njim delili zadnje trenutke.

Skozi raztrgane oblake je posijalo sonce in vrglo po pogorišču pastelne sence.

Grlo je davil jok. Le Ana si je z rokami pokrila oči in po licih so ji polzele solze. Vse se je zamajalo pred njo.

19. Avstrijski lesni sejem - Celovški sejem

MEDNARODNA UDELEŽBA

O mednarodnem značaju celovškega sejma priča vsako leto tako število inozemskih razstavljalcev kot pa prireditve v okviru sejma. Med več kot 1500 razstavljalci je 653 inozemskih. Po njih so zastopane dežele EGS in EFTA, z evropskega vzhoda pa manjka le Bolgarija. Tako je po njih zastopana Evropa od Sovjetske zveze do Španije in od Velike Britanije do Črnega morja in preko njega do Bližnjega vzhoda. Poleg tega sta zastopani tudi Amerika in Japonska.

Od inozemskih posebnih razstav je treba posebej omeniti kolektivno razstavo trgovinskih zbornic Slovenije in Hrvaške ter posebno kolektivno razstavo italijanske avtonomne pokrajine Furlanija-Juljska krajina. Obe imata na celovških sejmih že dolgo tradicijo, Slovenija sodeluje na celovškem sejmu že 20 let. Tradicijo ima tudi posebna razstava Zvezne republike Nemčije, ki je tokrat osredotočena na prizadevanja za večjo avstrijsko udeležbo na prometu pristanišč Hamburg in Bremen. Vzhodnoevropske dežele posvečajo svoje posebne razstave zlasti pohištva; poleg Češkoslovaške, Poljske in Romunije se s posebno razstavo pohištva predstavlja tokrat tudi Madžarska.

Kakor doslej dajejo avstrijskemu lesnemu sejmu tudi druge prireditve mednarodno obelje. Začetek sejma je bil spet povezan z delovnim zasedanjem strokovnih novinarjev lesnega gospodarstva, že osim po vrsti. Mednarodnim kontaktom na sejmu bodo služili tudi današnji jugoslovanski dan, italijanski dan 10. avgusta, dan Zvezne republike Nemčije, ki bo povezan z ustanovitvijo koroške podružnice nemške trgovinske zbornice, in dan Demokratske republike Nemčije. Avstrijski trgovinski delegati dajejo danes v Celovcu pojasnila o možnostih izvoza, v času od 11. do 13. avgusta pa bo sledil mednarodni simpozij o vprašanjih racionalizacije spravila lesa iz pogorskih gozdov ter številne tiskovne konference inozemskih udeležencev tekom sejma.

SEJEMSKA ŽAGA NA NOVEM PROSTORU

Sejemška žaga, ki je že nekaj let model za racionalizacijo rezanja in sortiranja lesa, se je tokrat preselila na poseben prostor. Stoji izven razstavišča na dosedanem parkirnem prostoru vzhodno od glavnega sejemskega vhoda. Prikazuje sodobno sortiranje hlodovine, električno merjenje hlodov in avtomatično delitev hlodov po debelini, sodobni jarmenik (Gatter) na specialnem fundamentu, električno sortiranje in merjenje desk, stroj za obrezovanje lesa, stroj za drobljenje oskalkov in drugih žagarskih odpadkov, stroj za beljenje debel in podobno. Ta žagarski obrat ima letno zmogljivost 15.000 kubičnih metrov lesa, vsled česar je uporaben le za dobrih 5 odstotkov žagarskih podjetij, ki jih danes šteje Avstrija.

K sejemski žagi, ki demonstrira proces obratovanja, se je po lanskem poizkusu pridružilo letos sejemsko mizarstvo podjetje. Za razliko z

lanskim poizkusom, ki je demonstriral sodobno podjetje gradbenega mizarstva, letošnje mizarstvo podjetje demonstrira mizarjski obrat za izdelavo pohištva z vsemi fazami njegovega delovnega postopka. To demonstracijo izpolnjuje razstava koroških mizarjev pod naslovom „Domače stanovanje“.

SODOBNO GOZDNO GOSPODARSTVO IN SPRAVILO LESA

Kakor vsako leto posveča koroška kmetijska zbornica tudi na letošnjem avstrijskem lesnem sejmu svojo pozornost vprašanjem gozdnega gospodarstva, posebej pa vprašanjem kmečkega gozdarstva. Ker so sodobna pota v gozd danes ključno vprašanje rentabilnega gozdarstva in spravila lesa, je ta posebna raz-

od najbolj preprostih potrebščin vsakdanje rabe do kompliciranih kmetijskih in gradbenih strojev in do mednarodne izbire artiklov za opremo stanovanj.

Vsak podrobnejši opis blagovnega sejma je spričo tega izjalovljen poizkus. Izjalovljen pa ni le zaradi bogate izbire, marveč tudi zaradi interesov obiskovalcev, ki se takorekoč razlikujejo od osebe do osebe. Zato naj zadostuje, da tovrstno izbiro osredotočimo na nekatera poglobljena vprašanja, na katera išče na sejmu odgovora večina obiskovalcev.

Med njimi je očitno na prvem mestu vprašanje, kako bom najceneje gradil in kakšen gradbeni material bom uporabljal. Odgovor na to vprašanje daje bogata izbira gradbenega materiala, gradbenih elementov in gradbenih strojev. Zanimiva je s tem v zvezi zlasti razstava elementov za sodobne gradbene objekte, enako za zasebne stanovanjske hišice kot za obrtna

Avstrijski lesni sejem v Celovcu ima med sejemskimi prireditvami v naši državi svoje določeno mesto in tudi svoje določeno obelje. Med vsakoletnimi sejemskimi prireditvami Avstrije se v čedalje večji meri specializira na surovino les, na njegovo pridobivanje, njegovo predelavo in na sortimente lesnih izdelkov ter na stroje, ki so potrebni, da dobi surovina les obliko finalnih izdelkov.

Temu svojemu osnovnemu namenu letošnji celovški sejem — ki bo odprt do nedelje 16. avgusta — zadošča v večji meri, kot so mu zadoščali dosedanja sejmi. Kot avstrijski lesni sejem ima tudi letos svoj mednarodni značaj, ki ga razširja na osnovi svoje skoraj dvajsetletne tradicije.

Celovški sejem pa je tudi splošni blagovni sejem. Njegova tovrstna tradicija sega v leta med obema svetovnima vojnama. Tako po številu razstavljalajočih podjetij kakor tudi po prostoru, ki ga na razstavišču zavzema, pa tudi po neposrednem zanimanju obiskovalcev splošni blagovni sejem še vedno dominira nad lesnim sejemom.

Žal tudi 19. Avstrijski lesni sejem — Celovški sejem ob vsem pozitivnem ni v stanju, da bi izpolnil svojo tretjo osnovno nalogo, zakar se njegovi prireditelji že od nekdaj prizadevajo. Po njihovih prizadevanjih naj bi bil sejem tudi ogledalo razvoja koroškega gospodarstva. To bi bilo potrebno tem bolj, ko se odvija baš v času, ko je naša dežela preplavaljena z inozemskimi turisti, ki so čisto najboljši ambasadurji danes — tudi za Koroško — čedalje bolj potrebne mednarodnega gospodarskega sodelovanja. Tudi na letošnjem celovškem sejmu pogrešamo reprezentativne razstave domačih podjetij papirne, kemične, strojne in živilske industrije ter elektroindustrije. Izgleda, da tudi tokrat tovrstna koroška podjetja še niso dojela resnice, da je domača sejemška prireditev z mednarodnim obeljem tudi za nje najboljša, hkrati pa najcenejša reklama za njihovo mednarodno gospodarsko uveljavljanje.

stava osredotočena na to vprašanje. Informativna razstava daje tako vpogled v dosedanja prizadevanja za gradnjo potov v gozdove kot pa seznanja s strokovnimi izkušnjami pri njihovi gradnji, utrditvi in vzdrževanju. Kakor doslej je ob tem za vsakega gozdnega posestnika zanimiv prikaz gojitvenih ukrepov v gozdu ter za to potrebnih strojev, orodja in kemikalij.

VSE ZA VSAKOGAR

S temi tremi besedami je mogoče označiti obilno izbiro razstavljenega blaga na splošnem blagovnem sejmu. Njegov lok je razpet

in industrijska poslopja ter za kmetijska gospodarska poslopja. Sejem na tem področju vsebuje vse, kar je potrebno od kleti do dimnika nad streho.

Isto je mogoče reči za opremo stanovanjskih hiš in stanovanj. S tem v zvezi stoji poleg vprašanj izbire pohištva, gospodinjskih strojev in druge opreme

VPRAŠANJE OGREVANJA STANOVANJSKIH PROSTOROV

v ospredju zanimanja širokega kroga prebivalstva. Tukaj ni le cela vrsta novosti, marveč gre spričo podražitve koksa tudi za vprašanje

ogrevanja stanovanjskih prostorov s kurilnim oljem. Glede tega vprašanja pa niso le različni pogledi, marveč tudi problemi, pred katerimi stojimo baš letoš, ko ob primanjlovanju koksa naraščajo tudi cene kurilnega olja.

Podobno kot to bo marsikoga zanimalo vprašanje ureditve okolja svoje hišice, na kar daje vrtnarska razstava na sejmu, ki jo že vsa leta pripravlja kmetijska zbornica, kvalificirane odgovore. Zanimive alternative, kako urediti svoje stanovanje, stanovanjsko hišico in njeno okolje v prijetno bivališče, posreduje tudi tisti del razstav, ki se bavi z uporabo lesa v ureditvi človeškega okolja. Dandanes, ko se precejšen del prebivalstva nagiba k gradnji in ureditvi weekend hišic, stopa vprašanje ureditve stanovanja s pomočjo gradbenega elementa les čedalje bolj v ospredje zanimanja.

LES KOT GRADBENI ELEMENT NA VASI

Les kot gradbeni element pa ob možnostih sodobne impregnacije pridobiva na pomenu tudi kot gradbeni element na vasi in v kmetijstvu. V tem pogledu sejem ne nudi le primere gradenj stanovanj in gospodarskih poslopj na vasi z lesom, marveč demonstrira tudi možnosti gradnje silosov iz lesa. S tem pa smo tudi že pri novostih, ki jih sejem nudi kmetom, ki stojijo še vedno sredi svoje gospodarske preusmeritve. Pri tem gre zlasti za vprašanje, kaj je v opremi kmetije v resnici najnovejše za kmeta, ki je že spoznal, v kakšni smeri mora razvijati proizvodnjo.

PROBLEMATIKA DVOJEZIČNEGA OZEMLJA

Spričo tega, da bo letos minilo petdeset let od koroškega plebiscita, posveča celovški sejem pozornost tudi gospodarskemu razvoju in problematiki koroškega dvojezičnega ozemlja oz. južni Koroški, kakor to v zgodovini zadnjih petdeset let tako zanemarjeno in vsestransko zapostavljeno ozemlje imenuje. Zbornica obrtnega gospodarstva za Koroško ima v svojem paviljonu razstavo pod naslovom „Južna Koroška — gospodarstvo in kultura“, KELAG pa v svojem paviljonu razstavo „50 let napredka z elektriko na koroškem plebiscitnem ozemlju“. V isti sklop je mogoče soditi tudi posebno razstavo ODK, ki se tokrat bavi z izgradnjo srednje Drave kot vira za pridobivanje električne energije.

Celokupno gledano je — tudi za slovensko prebivalstvo Koroške in za prebivalstvo njenega dvojezičnega ozemlja — letošnji 19. Avstrijski lesni sejem — Celovški sejem sila zanimiv. Zanimiv ne le na področju vprašanj našega vsakdanjega življenja z vsemi njegovimi dobrimi stranmi in nevednostmi, marveč tudi spričo problematike, ki se pred nami razvija in v katere razvoju stojimo tako spričo razvoja mednarodne gospodarske integracije kakor tudi prizadevanj, da se iz večdesetletne gospodarske zaostalosti priborimo na sonce gospodarskega napredka.

(bl)

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA —

Jedek vonj ožganega mesa in pogorišča je zlomil njene zadnje moči. Pobludela je in se krčevito tresla. Imela je občutek, da je do ramen zakopana v zemljo in se ne more ganiti. Obup osamljenosti jo je pestil, da se je dušila. Če je ne bi Keča prestregel, bi padla. Strah in nemoč sta rasla z vsakim korakom. Kar je zdaj videla, je preseglo moč vsake besede in domišljije. Vanjo se je vselil strah pred maščevanjem za zlorabo zaupanja, za dobroto in za pozornost, ki so ji jo izkazovali. V njenem bitju je zazijala velika razpoka, skozi katero se je nacejal stud nad zgrešenim življenjem. Molč mrtvih je bil nema obtožba, ki je terjala od živih, da jih maščujejo. Stolp groze se je sesul, in v njej je zavezala strahotna praznота.

Instinktivno je čutila, da ne sme in ne more prestopiti mrlja in ne praga teh vrat. Sporočilo v pepelu ni zanjo. Pred obličjem tuje smrti je dojela drobno resnico, skrite v globinah veselja. Skozi življenje je plaval slepa in brez smisla za njegovo pravo vrednost. Vse se je spremenilo v nesmisel, vse, čemur koli je dajala ceno, vse se je razblinjalo v meglo, iz katere se je ponujala roka odrešitve. Nikogar ne izdaj, četudi izgubiš življenje! Morda se te bo življenje usmililo in ti vrnilo tla pod nogami. Pomislila je, da bi jim povedala, da so jo poslali. Tada kdo jo bo razumel, kdo je ne bi obsodil in uničil?

Nihče ni niti slutil, kaj se dogaja z njo. Začudeno so jo pogledovali. Orlov je odpel čutarico z žganjem in ji ga po kapljicah vlival v usta. Vojko pa ji je na čelo položil snega. Potem je odprla oči in rahla rdečica ji je obarvala obraz. Primož je dolgo strmel v skrivnost njene lepote.

„To ni za ženske, saj je že zame preveč,“ je počasi dejal Orlov in nagnil čutarico. Zakrožila je okoli vseh, dokler ni bila prazna. Žganje je splaknilo okus pogorišča in pregnalo slabost. Vorh je ostal pri dekletu, ki je prihajalo k

sebi, Orlov pa je pogumno prestopil mrlja in stopil med ruševine. Za njim so se zdrenjali tudi drugi.

Mrak jih je navdal s tesnobnim spoštovanjem. Sneli so kape in tipali predse. Vsak korak jim je odkrival skrivnosti, ki jih večina ljudi ne bo nikdar razumela.

Tla na hodniku so bila nastlana z izstrelki, tulci in razbitinami, zidovi oškrabljeni, kot bi jih obdelalo dleto neznanih dimenzij. Mrtve stvari je prekrival gost, črn prah, povsod so zijala prazna usta strahov. Pot je spet zaprl mrtvec, ki je zoglenel slonel ob steni. Ob njem je ležalo železo italijanske brede s skrivljeno cevjo.

Ko se je Orlov dotaknil mrlja, se mu je pod noge sesul v prah. Presenečeno je odstopil in čuden občutek ničevosti se je pomešal s tesnobo.

Po hodniku se je grmadilo vedno več trupel. Ob odprti, kjer je skozi betonsko ploščo prišlo stopnišče, ki je vodilo naprej v klet, so bila vsa trupla zoglenela. V drugih prostorih so bila trupla samo ožgana, vendar tako zmaličena, da so vzbujala samo grozo. Poznali niso nikogar več.

Preden so se spustili v klet, so izpraznili še eno čutarico žganja. Orlov je prižgal baterijo. Snop luči je tipal po betonskih stopnicah v grob. Tu so trupla ležala na velikem kupu v kotu, druga pa so bila prislonsena k zidu v vseh mogočih položajih in celo z orožjem v rokah. Povsod po tleh je ležalo zgorelo orožje in municija. Stvari in ljudje so bili kot črepinje razbitelje vrča, ki ga ne bo nihče več sestavil.

Molče so se poklonili spominu teh, ki so vztrajali najdlje in iz prizemnih oken pošiljali poslednje rafale. Sedaj so bili podobni drug drugemu. Skupna smrt jih je povezala v neločljivo celoto.

Borci so si vtisnili v spomin vsako najmanjšo stvar. V bežnih trenutkih zadnjega svidenja jih je zalivala žalost, iz nje pa je rasel plamen sovraštva in maščevanja. Požasten molč jih je spominjal na lastno minljivost, na nji-

hovo negotovo življenje, na neuresničena hrepenenja. Senca konca je kot grozeč meč iz dneva v dan visela nad njihovimi glavami, pa se je niso niti zavedali.

Primož se je naslonil na zid. Zdramil se je spomin na očeta in na ruševine njegovega doma. Potem so se brez besed umikali iz kleti. Usta so se jim lepila, jezik je olesnel in možgani so se stisnili v negibno kepo. Primož se je oprjel zidu. Ko je Orlovu ugasnila baterija, in jih je objela tema, se mu je zdela, da tipajo proti obali na drugem koncu oceana človeške moči. Pred seboj je slutil težko pot, ki se vije po ostrorobnem kamenju zla in na njej kolone, utrjene od bolečin, ki gredo iz teme nesmisla proti svetlobi dobrega. In vsi živi gredo za sencami mrtvih, ki so njihova neranjljiva predhodnica. Primož se ne bo izneveril očetovemu naročilu, ne naročilu bataljona, ki je nenehno smrt v uničujočem požaru. V sebi je nakopičil srd njihovega pogina, njihovo vero, moč in ljubezen do vsega, za kar so umrli.

Na prostem so polno zadihali. Mežikali so z rosnimi očmi, ker jih je slepila svetloba, in prestopali so se po zmrmzel snegu, kot bi bili leseni. Čez nebo je zdrnila ptica in se oglasila z otožnim glasom.

„Ničesar ni, razen življenja,“ je pomislil Vojko, ko so za Vorhom šli proti robu bojišča, da bi videli druge mrtve, tiste, ki so popadali na begu.

„Glej ga no, Kostjo!“ se je zdrnil Orlov in pokleknil k fantu, ki se je oklepal smrečice, kamor se je ranjen zavlekel in se skušal skriti. Rana na čelu je bila obrobljena s črnim robom. „Ranjenega so ubili,“ ga je pomiloval Orlov in mu brisal srez z okrvavljenega lica. Skupaj sta bila na Jelovici pred ustanovitvijo brigade in na Dolenjskem sta si postala prijatelja.

Kaj pa tuji živci?

Pogosto govorimo o svojih živcih, o pretiranosti utrujenosti in trošenju telesa iz dneva v dan. Toda ali ste kdaj pomislili na živce ljudi, s katerimi se vsak dan srečujete? Ali ste prepričani, da ne uničujete živce ljudem, ki vas obkrožajo? Živčna vojna je nekaj povsem vsakdanjega v dobi 20. stoletja: v trgovinah, na cesti, v medsebojnih odnosih, v službah... Ali se trudite, da jo zmanjšate, kolikor je pač v vaši moči?

Toda — kako? Na sto različnih načinov.

— Z mozem sta se dogovorila, da se bosta sestala ob 18.45. Prišli ste ob 19.00. Mož se vam zdi malenkost, ker je sploh omenil, da je moral čakati na vas petnajst minut.

„Prišel sem se vpraševati, ali sploh čakam na pravem mestu!“ pravi on. „Saj gre vendar samo za 15 minut!“ pravite vi. Ne spomnite pa se na to, da je moral vaš mož na hitro končati zelo pomembno delo, da je lahko pravočasno prišel na sestanek z vami. Dali ste mu 15 dolgih minut, ki jih je porabil za to, da je razmišljal o vaši netaktnosti.

— Nestrpno stopicete pred telefonsko kabinjo in preklinjate ženo, ki ne zna nehati s pogovorom. Končno je končala... Prijeli ste slušalko in že v isti sapi pozabili, da čakajo tudi na vas drugi ljudje, vi pa imate še toliko zanimivega povedati svoji prijateljici...

— Odložili ste se, da boste storili uslugo sosedu. Celo sami ste ji to predlagali. In tistega dne, ko bi jo morali obvestiti o rezultatu, niste storili tega. „Saj ni bilo nič pomembnega,“ se tolažite. Pa ste ji kljub temu priredili majhno razočaranje.

— Pustili ste svoje starše v negotovosti, da tri dni zamažajo čakajo na vaše pismo. Odšli pa ste na pot z avtom, ne da bi jim sporočili, da ste ostali živi na teh naših nevarnih cestah.

— Prijatelji so vas prosili za naslov. Seveda ste obljubili. Po enem mesecu še vedno niste poslali obljubljenega...

Nimam časa. Pozabil sem... Tako sem utrujen! V redu. Vaša okolica naj bi vas razumela

POSTANITE SPRETNA KUHARICA

Prvi in najvažnejši pogoj za hitro pripravljanje kosila je dobro sestavljen jedilnik. Najbolje je sestaviti jedilnike za ves teden in jih, če je treba, med tednom spreminjati ali prilagajati bodisi jedem, če so nam ostale od prejšnjega dne, ali živilom, ki jih morda nismo mogli ali pa smo jih nepričakovano kupili.

Kako se nam bo poplačalo delo, ki smo ga imele s pisanjem jedilnikov, bomo najbolj občutile takrat, ko bo odpadla moreča, dan za dnem ista misel: kaj za kosilo, kaj za večerjo?

Za naprej pripravljene jedilnike je nujno potrebna zaloga. Zato si nabavimo: mesečno: vsa nepokvarljiva živila; tedensko: sveža živila, ki jih lahko za več dni ohranimo v hladilniku, različne pijače; dnevno: mleko, občutljivo sadje, svežo nežnejšo zelenjavo, ribe, drobovino, ssekijano meso, delikatese.

Čas in trud si prihranimo z dostavo živil na dom. V poletnih mesecih pa se izognemo prenašanju nelahkih steklenic, če si naročimo zaboj slatine, sadnih sodov ali piva.

K rednemu mesečnemu nakupu sodijo še

in naj ne bi delala hrupa zaradi „takešnih malenkosti“. V redu. Toda tudi vi nimate potemtakem pravice razburjati se, če vaša znanca ne pride pravočasno v kavarno na vašin sestanek, če vam kdo ne izpolni obljube, če trepetate v strahu, kaj vse bi se lahko pripetilo...

Na voljo imate dve možnosti: ali osvojiti zakon „vojne živcev“ ali poskusiti z razorožitvijo. Menda bi prav drugo bilo koristnejše. Za vas in vaše najbližje...

vse reči, ki jih moramo imeti pri roki, če se nam slučajno kaj zatakne in ne gre vse po določenem načrtu. Recimo: pozvonil je nenajavljen obisk ali v trgovini nismo mogli kupiti za naslednji dan planirane zelenjave ali drobovine, morda smo se zakasnili v uradu in ne bo več časa, da bi pristavili in skuhal krompir, ko se vrnemo. Zato mora biti hitra gospodinja iznajdljiva in se mora znajti tudi v izjemnih prilikah.

Med zalogo mora imeti vsaj nekaj tehle živil: maslo, margarino, sir, skuto, jogurt, smetano, klobase, slanino, marmelado.

Nekaj konzerv: grah, fižol, gobe, polnjeno papriko, golaž, pastete, ribje konzerve, paradižnikovo mezgo, gorčico, majonezo, gotove juhe.

Pri vsem tem ne sme pozabiti na papirnate prtičke, svečo, če bo prekinjen električni tok, vžigalice, cigarete, morda ima med gosti koga, ki so mu ljubše cigare, v predalu naj bo tudi čistilno sredstvo, da bo takoj lahko očistila madež, ki je po nesreči zašel na obleko.

Živilska industrija nam nudi danes že celo vrsto pripravljenih jedil, slanih in sladkih, ki jih ponudimo lahko v najkrajšem času. Nikoli pa jih ne stresimo kar na krožnik, dodajmo jim kakšno malenkost in jih po svoje garnirajmo.

Zato naj ne manjka na polici ali v predalu: vanilni sladkor, sladkor za posipanje, cimet, nageljnovc žbice, poper, paprika, jušni ekstrakt, kapre, lovor, gorčica, majoran, timijan, kis, parmezan, paradižnik, zelen peteršilj.

Ostanke lahko v hitri kuhinji s pridom uporabimo. Omake ali enolončnice spremenimo z nekoliko dodatki v juhe, priloge: riž ali testenine porabimo za zakuhe, solate kombiniramo z dodatki iz konzerv ali kozarcev, mesne oslanke zagostimo z omakami v okusne prelive pa krompir ali rezance, mlečne jedi predelamo v narastke in kreme.

Take spremembe pa lahko tudi že predvidimo v jedilniku in tako prihranimo čas, delo in denar.

S preudarkom bomo preprečili vsako nepotrebno izgubo časa, bodisi pri pospravljanju nakupljenih stvari, bodisi pri pripravljanju kosila pa vse do pogrinjanja mize in pomivanja posode.

Zato bomo pristavili na ogenj najprej jedila, ki se najdalj kuhajo in ne bomo vzeli v roke prej nobenega drugega dela. Za to bo dovolj časa, ko bo jed vrela. Medtem se lahko lotimo naslednjega daljšega opravila, vmes pogrnemo mizo, pomijemo umazano posodo, pripravimo okraske, ki jih bomo potrebovali, preden bomo podali pripravljeno jed, saj mora tudi hitra gospodinja kuhati z ljubeznijo in estetskimi čutili.

DROBNI NASVETI

■ Gumbi na moških srajcah bodo ostali celi, čeprav boste prali v pralnem stroju. Toda pred pranjem obrnite srajco narobe in zapnite vse gumbce.

■ Preden tretje orehe, jih čez noč namakajte v malo oslajeni vodi. Tako boste lažje izluščili cela jedrca.

■ Sveže madeže od sadja boste najlažje očistile s surovim mlekom. Blago z madežem namakajte eno uro v mleku, nato pa ga operite v slabi raztopini detergenta.

■ Cvetje bo ostalo dalj časa sveže v vazi, če konec pecljev podržimo nad plamenom tako dolgo, da potemne.

Poskusite!

KOPRIVE KOT ŠPINAČA

Naberemo mladih kopriv; da vas ne opečejo v roko, vzemite staro rokavico. Nato jih operemo v več vodah in sicer tako, da jih prelagamo iz posode v posodo. Kuhamo jih v malo osoljenem krompirju, vendar le toliko, da so komaj mehke. Če predolgo vrejo, izgubijo barvo pa tudi okus. Nato jih odcedimo, oplaknemo z mrzlo vodo, na strožek zmeljemo ali pa drobno sesekljamo. Iz maščobe in moka pripravimo svetlo prežganje, dodamo strok strtega česna, pomešamo, dodamo sesekljane koprive, zalijemo z mlekom in z juho, popravimo pa lahko še z jušno kocko. Ko jed dobro prevre, dosolimo, malo popramo, dodaste lahko tudi muškato oreščka, izboljšate pa s smetano. Koprive lahko pomešamo tudi s špinacem, le da špinac kuhamo precej manj. — Palog ponudi mo po navadi pretlačen krompir, sicer pa gredo h kromni špinaci jajčka, pečena na oko, kuhana govedina ali sesekljani zrezki.

PLJUČKA Z GRAHOM

Potrebujete kilogram telečjih pljuč, eno čebulo, pol kilograma graha, sol, dve žlici moka, česen, poper, zelen peteršilj in žlico kisle smetane.

Pljučka skuhamo v slani vodi z malo čebule in peteršiljem. Nato jih zrežemo na rezance. Na segreti maščobi prepražimo sesekljano moko in čebulo. Temu dodamo pljučka in grah, ki smo ga prej posebej nekaj časa kuhali. Jed zalijemo, solimo, popramo in kuhamo, da je vse mehko. Nazadnje dodamo sesekljan zelen peteršilj in nekaj strtega česna, tik pred serviranjem pa še žlico kisle smetane.

Pranje pletenin

Predvsem perite pletenine v zelo mlačni, raje hladni vodi. Če se le da, perite, kar pod tekočo vodo, da milnica z umazanijo sproti odteka. Že pred pranjem pa je treba označiti večje madeže, da jih lahko kar najskrbneje operete. Najbolje storite, če jih obšijete s sukancem.

Po dolgem in skrbnem izpiranju pletenino odcedite le z rahlim stiskanjem (nikar je ne ovijajte!), nato pa jo položite na suho brisačo in tako naj leži npr. čez noč. Zjutraj jo preložite na suho podlago, poravnajte gubice in pustite, da se posuši.

Pletenine likajte vedno z notranje strani preko vlažne krpe na mehki podlagi. Likalnika nikdar ne pritiskajte močno, da ne sploščite vzorca. V glavnem pa je treba likati le gladke vzorce, medtem ko debelih, kitastih in rebrastih vzorcev ne likamo.

Šele ohlajeno pletenino spravite v omaro.

Lahke in hranljive večerje

Otroci imajo radi mlečne pijače. Če jim damo zraven še kaj za pod zob, bo to že večerja, lahko prebavljiva, bogata z vitamini in beljakovinami. Nadomestila bo čez dan izgubljeno energijo — pri učenju, igranju, kopanju ipd. — in oskrbela telo s snovmi, potrebnimi za rast in razvoj.

3 žlice borovnic (na osebo), 2 žlici sladkorja, sok 1/4 limone, kozarec mleka, jajce; črn ali bel kruh, surovo maslo ali vitaminizirana margarina, drobnjak, paradižnik, rdeča redkvice, zelena solata.

Borovnice, sladkor, limonin sok, mleko in rumenjaki zmešamo v mešalniku, vlijemo v kozarec ali damo v skodelico ter okrasimo s kupčkom trdo stepenega snega iz beljaka in nekaj sladkanimi borovnicami.

Zraven serviramo opečen kruh, mazan s surovim maslom ali vitaminizirano margarino in potresemo z dobro zrezanim drobnjakom. Kruh damo na krožnik in ga obložimo s paradižnikovimi rezinami, rdečo redkvico in listi zelene solate.

Tako pripravimo tudi češnje, jagode, maline, marelice idr. za otroke, bolnike in rekonvalescente; jed bo pa morda teknila še komu.

Sadna sezona je pred nami in treba jo bo izkoristiti ter popestriti jedilnik. Iz sadja lahko napravimo kopico osvežilnih pijač in okusnih jedi, npr. mrzle juhe, narastke, zvitke, kolače, pudinge, kreme, solate idr.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA —

Tudi Keča, Primož in Travnikarjev so našli med mrtvimi znanec, prijatelj in jim s toploto svojih rok brisali led z mrtvih obrazov. Tu je ležal Ravnik, ključavničar iz Bohinja, in partizanka Minka! Spoznali so bataljonskega kurirja Primožiča in še nekaj drugih, s katerimi so delili težave pohodov, prenašali glad in verovali v drugačen svet.

Kakor otroci so odkrivali obraze, ki jih bo zagrnila zemlja, in niso se mogli odtrgati od njih. Tisti, ki so kopali grob in fantov niso poznali, so se čudili patrulji, ki je nemo objokovala vsakega posebej in jih ovirala pri delu, kajti bali so se, da se ne bi vrnili Nemci.

Na robu gozda je Vorh našel fanta z rafalom v hrbtu, ki se je z obema rokama krčevito držal za prsi. Zmrznjene roke so se držale kot klešče. Komaj so mu jih razklenili. Na njegovem obrazu je oledenel ponosen smehljaj, njegov obraz je bil podoben spečemu. Ker so pri vseh mrtvih iskali osebne predmete za domače, je odpel tudi njega in zagledal rdeč košček blaga, ki je opozoril na to, zakaj je fant v zadnjih trenutkih tako trdo sklenil roke.

Vorh je poklinal druge, ki so ganjeno ostrmeli. Fant je imel okoli telesa ovito bataljonsko zastavo, vso prepojeno s krvjo. Pri sebi pa ničesar drugega, po čemer bi ga prepoznali. Solze so jim stopile v oči, ko so nasadili zastavo na drog in je zaplapolala v vetru. Zastava se je poklonila mrtvemu bataljonu. Prišla bo v roke živim, zrasel bo nov bataljon, ki bo izpolnil nalogo padlega, vdrl na Koroško, zrasel v odred in v veliko, močno vojsko. Neznana moč je vrela vanje iz mrtvega fanta, ki je rešil zastavo.

Ko so ga pripeljali k drugim in ga položili v jamo, kamor so jih polagali drugega k drugemu, je Keča izbruhnil. Oči so mu zažarele in besede so sekale kakor noži:

„Naj bo preklet, stokrat preklet, tisočkrat preklet človeški izvržek, katerega umazana usta so se osramotila z

izdajo! Naj bo prekleto njegovo seme, da ne bi nikdar množilo plevela na tem svetu! Naj bo prekleto mati, ki ga je rodila, in ves rod v grobu! Ni vreden, da bi se ga dotaknila roka junaka-maščevalca, zgnije naj pri živem telesu, zemlja naj ga izvrže! Ogne naj se ga zverjad, da ne pogine od njegove smrdljive kaše! Naj ga moja kletev preganja v imenu vseh teh, dokler bo hodil po zemlji! Naj ga uniči s smrtno vseh smrti!“

Ana je bila z vsako besedo manjša. Zginjala je pod težo čustev, ki jim razum ni mogel biti nobena ovira, še manj pa opravičilo.

Ko je Keča izlil svojo kletev, so molčali. Zastor oblakov nad Triglavom se je razgrnil in pramen zadnje svetlobe je padel med drevje. Orlov se je sklonil, pobral zmrzlo grudo zemlje, jo vrgel v jamo in dejal:

„Neizbrisno boste ostali v naših srcih, mrtvi junaki, narod pa vam bo postavil spomenik do vrhov dreves, da bo govoril v večnost, zakaj ste dali svoja življenja.“

Patrulja je odšla. Na vse strani so vodile po snegu krvave sledi, za katere nisi mogel vedeti, ali so njihove ali nemške.

V samotni drvarski koči, nedaleč od taborišča kurirjev, so pri drvarjih našli borca, ki je bil ranjen v glavo in ves opečen po rokah. Od časa do časa se mu je bledlo. Drvarji so ga našli nezavesnega v gozdu. Ko se je sredi noči ob njihovem ognju zbudil, so ga komaj obdržali. Prosil jih je, naj ga ne požgejo, imel jih je za hudiče.

Ana ga je prevezala. Orlov pa ga je skušal umiriti. Vendar je bil njegov pogled nevarno zmeden in odsoten. Kar naprej je nekaj momljal sam s seboj in ni bil sposoben za noben razgovor. Odpeljali so ga s seboj. Ko so sredi gozda počivali, je prosil Orlova, naj ga ne ustrelijo.

Pri kurirjih so našli še skupino, ki se je razbila ob protinapadu na nemški obroč. Fanta, ki je nedavno dezerliral

od Nemcev, dve dekleti in desetarja. Prespali so pri kurirjih in zjutraj nadaljevali pot proti Bohinju, kjer so se srečali z vosovci in terenskimi aktivisti. Ti so obloževali bataljonski štab in bili polni nejasnih sumničenj, kdo naj bi bil izdajalec.

Patrulja Orlova ni dajala nobenih izjav. Tudi o tem, kar so videli, niso govorili. Tu so izvedeli še za ranjene partizane, ki so jih poskrili domačini in se bodo zdravili na terenu. In da se je skupina ranjenecv in preostanek bataljona — kakih trideset borcev — prebila na Jelovico.

Med ljudmi so krožile sumljive vesti, kako je bilo z bataljonom. Nekateri so govorili, da so bili Nemci na vajah in da so slučajno naleteli na bataljon. To misel so dokazovali z manevrskimi naboji, ki so jih našli okoli hotela. Da so bili partizani pijani, posebno pa bataljonski štab, ki je povsem zanemaril varnostne ukrepe. Da med Nemci ni bilo posebnih žrtv in podobne vesti, za katere je bil Orlov prepričan, da jih razširja gestapovska mreža, ki bi rada speljala preiskavo na napačno pot in spravila ob glavo še bataljonski štab. To bi bilo nekaj za njih.

Orlov se ni maral ukvarjati s stvarmi, za katere ga niso pooblastili. Zato je naslednjo noč prekoračil reko, tokrat čez most, in se vrnil na Jelovico.

Na planini, nedaleč od Babjega zoba, je poiskal oslanke Drenovega bataljona, da bi jim oddal razbегle in ranjene.

Ko ga je Dren zagledal, je prebledel in roke so se mu začele tresti. Misli je, da ga je prišla aretirat štabna patrulja. Orlov ga je pomiril in mu povedal, kaj vse so videli. Fantje so se pomešali med njegove, ki so očrneli od dima sedeli okoli ognja. Mnogi so bili ranjeni in obvezani. Še vedno so se pogovarjali samo o tem, kako je bilo v hotelu.

(Dalje prihodnjič)

ELLEN NILSEN

dedinja

Cadillac je bil nov, temne barve in bleščeč... Ženska, ki je sedela za krmilom, je bila lepa, visoka plavalaska. Iz zlate doze je počasi vzela cigareto in se pripravila, da jo prižge. Toda ta njena kretanja je ostala nedokončana. Vrata so se odprla in k njej je prisedel moški.

Bil je visok, zelo suh, resnega obraza in kratkih črnih las. Takoj ga je spoznala.

— O... Tony!

— Da, Crystall, — je odgovoril. — Zapelji v kakšno manj prometno ulico v predmestju. Govoriti želim s teboj.

Crystall je osupnila. Neprižgana cigareta ji je visela v kotu ust. Skoraj bi že bila pozabila na moža, ker je bila prepričana, da še vedno prestaja kazen. Vžgala je motor in zapeljala avto za širokim mestnim avtobusom.

— Sedem let me ni bilo, Crystall, — je spregovoril. — Si jih štela?

— Povej raje, kako ti je uspelo priti ven.

— Da, prišel sem ven. Zdelo se mi je, da bom znorel med stenami samice. Med tem časom sem imel srečo, da sem po časnikih sprem-

VELIJA AJNADŽIČ

objek tivnost

Malo je ljudi, ki bi se s svojim direktorjem lahko pohvalili tako kot na primer jaz. Roko na srce, to je tovariš, konstruktivna in načelna osebnost. Ne pozna nikakršnega ovinkarjenja. In to bom dokazal z najnovejšimi dejstvi.

Pred nedavnim smo razpisali delovno mesto osebe, ki je zapustila službo. Prijavilo se je osem kandidatov, hočem reči, kandidatke, in to za eno samo delovno mesto! O, kakšen križ!

In diskusija se je začela. Diskutanti so drug za drugim naštevali razloge, nam dolgo in široko so pojasnjevali in utemeljevali sposobnosti posameznih kandidatk.

Ob koncu diskusije na dolge proge je povzel besedo direktor. Principialno se je odkašljal, zavzel konstruktivno stališče in kritično presodil konkretno situacijo.

„Tovariši moji, naj bom iskren, prav nič mi ne ugaja vaša neobjektivnost. Vsak od vas se je zavzel za eno teh deklet. Opazil pa sem, da je na spisku neka kandidatka, ki zanjo nihče ni rekel dobre besede. Ne vem, kdo je ta revica, vendar predlagam, da vzamemo prav to.“

In res, predlog je bil sprejet z zavidljivo večino.

Po sestanku sem žepnil tovarišu Peri:

„Vidiš, to je pravičnost!“

„Pravičnost!! Da, ko pa revica ni nihče drug kot direktorjeva nečakinja,“ me je kot s kolom po glavi lopnil Perov odgovor.

ljal vzpon in zmagoslavje svoje žene. Kaže, da ti je moja navzočnost škodovala. Brž ko so me odstranili, ti je šlo boljše. Sedaj ne veš, kam bi z denarjem. Plošče, ki si jih posnela, vrtijo v vseh avtomatih na svetu. Sedaj si „zlato glas“ Amerike.

— Precej truda me je veljalo, da sem prišla tako daleč, Tony.

— No, ne rečem, da ne. Z vsemi silami si se potrudila najti ljudi, ki so te podprli in plačali zate. Ni ti bilo dolgčas. V teh letih si imela prijetno družbo, medtem ko sem jaz nestrpno čakal, da minejo.

— Zakaj se sedaj spominjaš na stare, neprijetne stvari, Tony?

— Torej bi rada, da bi pozabil... Res si pametna, Crystall. Mar misliš, da lahko pozabim, da sem po tvoji krivdi prišel v zapor? Dobro veš, kako so tekale stvari. Ti si ukradla denar iz banke, v kateri sva delala, jaz pa sem se potrudil, da so osumili mene, samo da ne bi prišla ti v zapor. Kaj pa je bilo potem? Si mi bila vsaj malo hvaležna? Pred mesecem dni sem prebral v časniku, da se pevkica Crystall Cott pripravlja na poroko z bogatim časnikarjem. Zakaj pa se ne poročiš? Nihče ne ve, da si

poročena z mano; ves ta čas nisem spregovoril. Dal sem ti mir in prostost. Nihče ni zvedel, da sva poročena.

Crystall je nekaj časa razmišljala, nato pa hitro odprla predalček v avtu. Izvlekla je pištolo in mu jo potisnila v roko:

— Ubij me! — je rekla. — Tako me boš najbolj kaznoval. Raje imam, če končam tako... Kaj me gledaš? Streljaj, da končava stvar. Mar nisi prišel zato?

Tony je topo gledal pištolo. Počasi jo je dal nazaj v predalček.

— Da, nameraval sem te kaznovati, sedaj pa vidim, da s tabo nima pomena zgubljanje časa. Prosim te, ustavi, hočem ven. Z avtobusom se bom vrnil v mesto.

Hitro je obrnila na desno in ustavila pred bencinsko črpalko. Uslužbenec je takoj pritekkel.

— Dober večer, gospodična Crystall! — je ljubezljivo vzkliknil. — Želite bencin?

— Da, — je odgovorila. — Daj trideset litrov. Vpisala jih bom v knjižico.

Izvlekla je beležnico iz torbice in nekaj pisala, ko pa je uslužbenec končal, je iztrgala list in mu ga dala.

— Preberi in podpiši, — je rekla.

Hitro je odpeljala, toda ne po cesti, ki je peljala v mesto.

— Kam greva? — je vprašal Tony. — Mislim, da se motiš.

— Nisem se zmotila. Moram do vile in vzeti neke stvari, potem se bova skupaj vrnila v mesto. Upam, da ti to ne bo vzelo preveč časa.

— To, kar želim, je, da me pustiš izstopiti. Preklinjam trenutek, ko sem te spet zagledal. In čim dalje te gledam, tem huje mi je.

— Po tej cesti ne vozijo avtobusi. Mar se hočeš vrniti peš?

Tony je brez volje pokimal. — Predirljiv zvok sirene ga je prisilil, da se je obrnil.

— Zakaj si ugasnila motor? Koga preganja policija?

— Naju, — je odgovorila in se nasmehnila. — Veš, kaj sem napisala na list iz beležnice, ki sem ga dala uslužbencu na črpalki?

— Kaj? — je vprašal prestrašeno.

— Kaj se dogaja? — je vprašal.

— Napisala sem naslednje: „Obvestite policijo! Hoče me ubiti!“ In kot vidiš, je policija obveščena in naju bo zdajle dohitela.

— Ti si nora. Zakaj si to storila?

Crystall je hitro zgrabila pištolo in brez omahovanja pritisnila na petelina. Tonyjeva glava je udarila ob prednje steklo. Kroglja mu je prebila srce.

— Našla sem ga sedečega v avtu, — je pojasnjevala Crystall naredniku. — Prisilil me je, da sem ga peljala iz mesta. Nisem se mu mogla upreti, ker mi je pritisnil cev pištole na hrbet. Na srečo sem bila tako prisebna, da sem ustavila pri bencinski črpalki, kjer me poznajo, in obvestila uslužbenca, za kaj gre. Ko sem slišala sireno vašega avta, sem hitro zavrla. Tedaj je držal pištolo tako, da je bila cev obrnjena naprej. Zaradi hitrega zaviranja je z glavo udaril v steklo... Odprla sem vrata in izstopila. Pištola pa se je sama sprožila in videla sem ga, kako je mrtev padel... Naglo zaviranje me je rešilo.

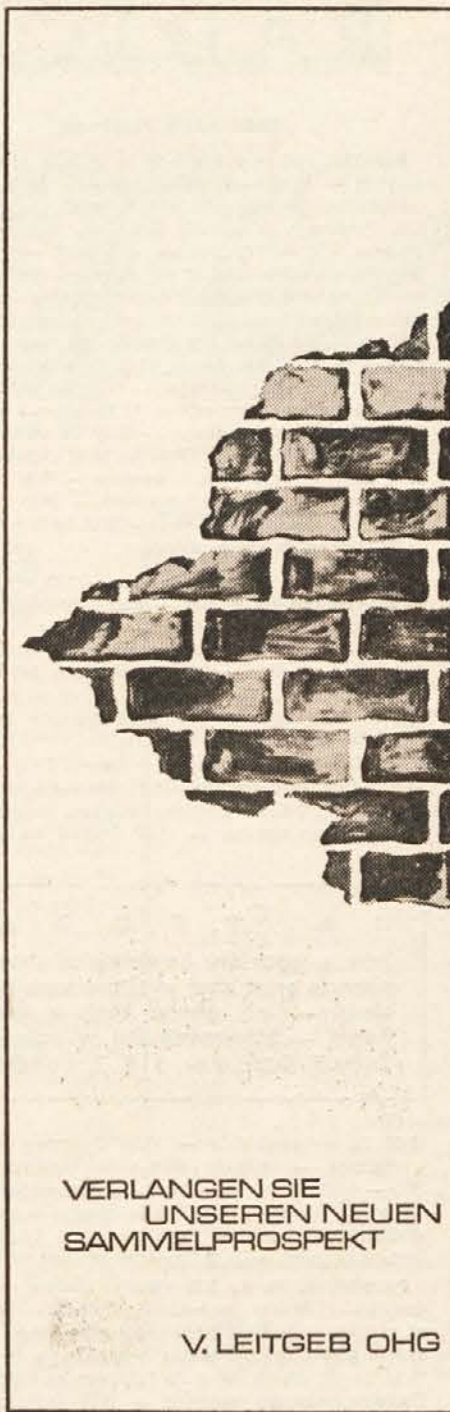
— Imeli ste srečo, — je dejal policaj. — Ta človek je pred desetimi dnevi prišel iz zapora. Tam se je dobro vedel. Kdo ve, zakaj vas je napadel... Ste ga morda poznali?

— Ne, — je odgovorila Crystall. — Verjetno me je hotel oropati.

— Nemogoče. Tony Broudeck je prišel iz zapora bogat. Tam se je začel ukvarjati z umetniško fotografijo. Za to je imel mnogo smisla in številni časniki in revije so se pulili za njegove fotografije. Te slike so bile nekakšni njegovi spomini in je z njimi zaslužil nad sto tisoč dolarjev. Sedaj, ko je mrtev, moramo najti njegove dediče. Iz nekega njegovega pisma smo zvedeli, da je bil poročen. Sedaj bomo morali dolgo iskati po arhivih, da ugotovimo, kdo je njegova žena, če drži, da je bil poročen. Ko jo najdemo, bo podredovala sto tisoč dolarjev... Toda kaj vam je, gospodična Crystall?

— Nič, samo nenadna slabost, — je zamrmrala. — Ne skrbite.

To pot ni lagala. Zaprla je oči. Zdelo se ji je, da se vse okoli nje vrti. Tako prebrisano in lahko je ubila Tonyja in upala, da se ga je za vedno rešila. Sedaj pa — sedaj bo policija zvedela, da je bila njegova žena, in začela bo podrobneje raziskovati ves primer. Oh, zakaj ni že v začetku povedala, da je bil njen mož? Vse bi se končalo drugače in ti prekleti dolarji bi pripadli njej. Sedaj pa? Ne bodo dolarji, ampak zapor in električni stol!

Alles für die Althaus-Wohnungs-sanie-rung

NOVOCOLOR
WAND-DECKEN-DIELEN-
FLIESSSEN-TRENNWAND-
ELEMENTE
KACHEL-KUNSTSTEIN

Platten

VERLANGEN SIE
UNSEREN NEUEN
SAMMELPROSPEKT

V. LEITGEB OHG 8125 KUHNSDORF

Wir informieren Sie

- Strom für Österreich
- Ausbau Mittlere Drau
- Rosegg - St. Jakob
- Malta - Reißbeck
- ÖDK in aller Welt
- ÖDK in Zahlen
- Automation
- Erholung a.d. Reißbeck

im ÖDK-Messepavillon

ÖSTERREICHISCHE
DRAUKRAFTWERKE
Aktiengesellschaft Klagenfurt

VESLANJE

Minulo nedeljo sta na svetovnem prvenstvu v prostem veslanju na bagsvaerd-jezeru pri Kopenhagnu Gerhard Seibold in Günther Pfaff osvojila za Avstrijo zlato kolajno. Nova svetovna prvaka, ki sta že v polfinalu imela odlične čase, sta v finalni tekmi premagala vse ostale konkurente. Drugo mesto v tekmovalstvu kajaka na 1000 m sta zasedla tekmovalca iz Švedske Lars Anderson in Rolf Pettersson pred Nemcem Petrom Eberlingom in Joachimom Matternom. Ruski tekmovalci so v tem svetovnem prvenstvu osvojili 8 zlatih kolajn, kar pomeni polovico vseh mogočih zmag.

AVTODIRKE

Po zmagi na Hockenheimringu v dirki formule I za veliko nagrado Nemčije, ima Avstrijec Jochen Rindt največje izgleda, da osvoji prvo mesto svetovnega prvenstva v dirkah formule I. To je bila 4. zmaga zaporedoma in 5. osvojitve prvega mesta v letošnji sezoni avtomobilskih dirk v formuli I. 20.000 gledalcev je sledilo napetemu dvoboju med Avstrijcem Rindtom in Belgijcem Ickxom, ki sta od začetka do zadnjega kroga pogostokrat menjavala vodstvo. Izpad dveh najmočnejših konkurentov za naslov svetovnega prvaka, Brabhama in Stewarda, je omogočil, da je Rindt povečal število točk in da vodi z 20 točkami prednosti. Drugo mesto je zasedel Belgijec Jacky Ickx, katerega je Rindt v zadnjem krogu prehitel, pred Dennisom Hulmom iz Nove Zelandije. Četrto mesto je osvojil komaj 23 let stari Brazilc Emerson Fittipaldi, ki velja za najmlajšega tekmovalca v boju za točke svetovnega prvenstva. V končni uvrstitvi svetovnega prvenstva vodi Avstrijec Jochen Rindt s 45 točkami pred Avstralcem Jackom Brabhantom (25) in Novozelancem Dennisom Hulmom (20). Zaradi predčasne prekinitev dirke zavzema Jacky Steward šele 4. mesto, kar pomeni izpad iz najožjega kroga kandidatov za osvojitve naziva „svetovni prvak“.

PLAVANJE

Preteklo nedeljo se je končalo avstrijsko državno prvenstvo v plavanju. Ob zaključku tekmovalstva v leobenskem kopališču je bil dosežen avstrijski rekord na 1500 m v kravljanju. Proti pričakovanju je novi rekord dosegel Korošec Werner Stopajnik iz Wolfsberga, ki je 1500 m preplaval v 18:41,6 minutah in precej izboljšal stari rekord, ki ga je imel Dieter Kleisch (18:45,3). Med plavljanjem na 1500 m je Stopajnik dosegel tudi nov rekord v kravljanju na 800 m. Nov rekord je bil dosežen tudi v kravljanju na 800 m pri ženskah, ki ga je postavila Doris Schlögl.

LAHKA ATLETIKA

Avstrijska ženska lahkootletska ekipa je doživela na vmesnem tekmovalstvu za evropski pokal v Bukarešti hud poraz; zasedla je zadnje mesto. Kljub ekipnem porazu pa je Avstrijka Ilona Gusenbauer s skokom 1,84 v višino dosegla najboljšo oceno. Razveseljiv je tudi avstrijski rekord na 4x400 m s časom 3:50,9. Iz te evropske skupine sta se za finalno tekmovalstvo v Budimpešti kvalificirali ekipi iz Sovjetske zveze in Poljske. V Zürichu so se pomerili moški, kjer je senzacionalno zmagala francoska lahkootletska ekipa pred sovjetsko. Obe državi sta se uvrstili za finalni nastop v Stockholmu. V Sarajevu sta se na vmesnem tekmovalstvu za evropski pokal kvalificirali ekipi iz Jugoslavije in Nemčije, v Helsinkih pa je prvo mesto zasedla reprezentanca Vzhodne Nemčije pred polsko lahkootletsko ekipo.

K R A T K E V E S T I

Od 2. do 6. septembra bo v St. Catharinesu v Kanadi tretje svetovno prvenstvo v veslanju. Regatna steza v Kanadi velja za najboljšo v Ameriki in je bila že nekajkrat prizorišče velikih mednarodnih nastopov. Prvo svetovno prvenstvo v veslanju je bilo v Luzernu, drugo pa na Bledu. Doselej se je za svetovno prvenstvo v St. Catharinesu prijavilo 33 držav. Prireditelji pričakujejo, da bo na tem svetovnem prvenstvu nastopilo okoli 600 do 700 tekmovalcev.

Na zaključnih tekmah za avstrijsko prvenstvo v smučanju na vodi se je hudo ponesrečil avstrijski prvak Korošec Egon Brunner, ki je pri skakanju v daljavo nesrečno padel in nezavestno obležal v vodi. Prvo mesto v kombinaciji tega prvenstva je zasedel Egon Brunner (Koroška) pred Wernerjem Schicherjem. Pri ženskah je osvojila avstrijsko prvenstvo v kombinaciji Gitti Böš iz Poreč, ki je zmagala tudi v slalomu in skakanju. Pri moških je prvo mesto v slalomu zasedel Schicher, medtem ko je avstrijski prvak v skokih postal Rüdiger Knež iz Poreč. S temi zmagami so vsi nazivi avstrijskega prvenstva prešli na Koroško.

RADIO PROGRAM

REGIONALNI PROGRAM

Poročila: 5.00 — 6.30 — 8.00 — 10.00 — 13.00 — 17.00 — 19.00 — 20.00 — 22.00 — 23.00 — 24.00. — **Dnevne oddaje** (razen ob sobotah, nedeljah in praznikih): 5.05 Ljudske viže — 5.30 Kmetijska oddaja — 5.33 Ljudske viže — 5.40 Jutranja opažanja — 5.43 Pisane jutranje melodije — 6.00 Jutranja gimnastika — 6.35 Glasba in dobri nasveti — 6.45 Deželni razgled — 7.00 Glasbeni mozaik — 7.45 Lokalna poročila — 8.05 Godba na pihala — 8.15 Oddaja za ženo — 9.00 Za prijatelje stare glasbe — 10.05 Operetni koncert — 11.25 Oddaja za podeželje — 11.45 Za avtomobiliste — 13.05 Deželni razgledi — 13.30 Glasba po kosilu — 13.45 Slovenska oddaja — 15.30 še vedno priljubljeno — 16.15 Ženska oddaja — 18.10 Odmev časa — 18.40 Šport — 18.45 Note in beleške — 18.55 Lahko noč otrokom — 19.03 Pregled sporeda — 19.05 Zabeležite si — 19.35 Melodija in ritem — 20.05 Deželna poročila — 22.10 Šport iz vsega sveta.

Sobota, 8. 8.: 5.05 Ljudske viže — 7.55 Naš hišni vrt — 8.05 Godba na pihala — 8.20 Oddaja za ženo — 11.00 Naša lepa domovina — 14.20 Kjer prepevajo, tam ostanemo — 15.30 Ko grem na planino — 17.10 Slikarja v tonih — 18.00 Za delovno ženo — 18.40 Umetnostna in kulturna kritika — 19.40 Melodija in ritem — 20.10 Smeh muz — 21.00 Zveneca Avstrija — 22.25 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 9. 8.: 6.08 Igra na orgle — 7.35 Ljudske viže — 8.05 Kmetijska oddaja — 8.15 Govorimo spet po dušajsko — 9.00 Veliki nedeljski zabavni koncert — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Godba na pihala —

N A P R O D A J

hiša s trgovino, kompletnim stanovanjem in primernim prostorom za parkiranje — ob glavni cesti v Železni Kapli. — Interesenti naj se ogledajo v Železni Kapli šte. 116, 2. nadstropje.

12.03 Za avtomobiliste — 13.10 Ogledalo Mestnega gledališča — 13.45 Iz domovine: Festival folklorne 1970 — 14.30 Po željah — 16.00 Otroška oddaja — 16.30 To je moj Dunaj — 17.05 Plesna glasba — 18.00 Dogodivščine na planini — 19.00 Nedeljski šport — 19.30 Deželni razgled — 20.10 Operetni koncert.

Ponedeljek, 10. 8.: 5.05 Pihalna godba za začetek dneva — 11.00 Dve snežnobeli golobčki — 14.30 Knjižni kotiček — 14.45 iz deželne prosvetnega programa — 15.00 Iz štajerskega glasbenega življenja — 16.15 Medij pisma — 17.10 Zabavna oddaja — 18.00 Oddaja kmetijske zbornice — 18.05 Oddaja SPO — 20.10 Radijska igra — 21.30 Robert Stolz dirigira.

Torek, 11. 8.: 5.05 Začetek dneva z godbo na pihala — 9.30 Vesele note — 11.00 Zdalj gremo na planino — 14.30 Predstavljamo — 15.00 Ljudska glasba iz štajerske — 16.15 Potovanja in spominčki — 17.10 Vedno spet radi poslušamo — 18.00 Oddaja sindikalne zveze — 18.05 Oddaja FPO — 19.15 Na obisku pri koroških pihalnih godbah — 20.10 Slavnostne igre v Bregenzu.

Sreda, 12. 8.: 5.05 Godba na pihala — 9.30 Vesele note — 11.00 Mednarodne korošnice: Francija — 14.45 Koroška pesem — 15.00 štajerske orgle — 16.15 Matl in šola — 16.30 Operetni koncert — 17.10 V dunajski kavarni — 18.00 Oddaja industrije — 18.05 Oddaja

Gesucht freundliches, nettes Mädchen in Geschäftshaushalt, zur Betreuung von 2 Kindern und zur Mithilfe im Haushalt. Gute Gelegenheit die französische Sprache zu erlernen. Eintritt 15. September. Anfragen erbeten an: Markus Constantin Hotel Rhone Ch 3956 Salgesch (Schweiz)

AVSTRIJA

1. PROGRAM

Sobota, 8. 8.: 15.10 Svetovno kolesarsko prvenstvo — 16.15 Daktari — 17.05 Beatclub — 17.35 Za družino — 18.00 Tedenski obzornik — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Kultura aktualno — 18.50 Zbor Horst Janowski — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Čar varieteteja, zabavna oddaja — 21.45 Šport — 22.15 Čas v sliki — 22.30 Srečno potovanje — 22.35 Tajna povetelje, kriminalni film.

Nedelja, 9. 8.: 16.30 Za otroke — 16.40 Za mladino — 17.10 Bruselj, dokumentarni film — 17.40 Kontakt, poročila mladinskega uredništva — 18.00 Iz moje knjižnice — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Ljudje v vsakdanjosti — 19.00 Čas v sliki — 19.30 Šport — 20.15 Moja sestra Ellen, glasbeni film — 22.05 Veselo in začinjeno — 22.30 Čas v sliki.

Ponedeljek, 10. 8.: 18.00 Češka harfa — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Podoba Avstrije — 18.50 Mož od večeraj — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Mož s kovčkom — 21.00 Motorama — 22.00 Čas v sliki — 22.15 Svetovno kolesarsko prvenstvo.

Torek, 11. 8.: 18.00 Danske beleške — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Kultura aktualno — 18.50 Skok iz oblakov — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Glavna stvar ministar, komedija — 21.40 Čas v sliki — 21.55 Svetovno kolesarsko prvenstvo.

Sreda, 12. 8.: 11.00 Moja sestra Ellen — 12.40 Motorama — 17.00 Za otroke — 17.45 Pustolovščine, risanka — 17.55 Tukaj pride Peter — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Podoba Avstrije — 18.50 Ljubi stric Bili — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Prosimo odložite — 21.15 Waterloo — 22.15 Čas v sliki — 22.30 Svetovno kolesarsko prvenstvo.

Četrtek, 13. 8.: 18.00 Iz cirkuškega življenja — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Tajno naročilo za Johna Draka — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Štirje sinovi Kathie Elder — 22.10 Čas v sliki — 22.25 Svetovno kolesarsko prvenstvo.

Petek, 14. 8.: 11.00 Štirje sinovi Kathie Elder — 18.00 Agrarni obzornik — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Podoba Avstrije — 18.46 Oddaja delavske zbornice — 18.50 Dogodivščine ob Rdečem morju — 19.30

SPO — 19.15 Jezik domovine — 20.10 Domovina Avstrija — 21.00 Za prijatelja planin — 21.15 Iz operetnega sveta.

Četrtek, 13. 8.: 5.05 Začetek dneva s pihalno godbo — 9.30 Vesele note — 11.00 Ljudske pesmi in plesi iz alpskih dežel — 14.45 Zabeleženo na koroških cestah — 15.00 Igrajo graški umetniki — 17.10 Operetne melodije — 18.00 Oddaja obrtnega gospodarstva — 18.05 Oddaja OVP — 19.15 Koroška za ljubitelje — 20.10 Lovska ura — 21.00 Belo-zelena začrtano — 21.15 Iz domačega glasbenega ustvarjanja.

Petek, 14. 8.: 5.05 Začetek dneva z godbo na pihala — 9.30 Slavni solisti igrajo klavirske sonate Beethova — 11.00 Ljudske pesmi in viže — 14.30 Nove knjige koroških založb — 14.45 Literatura iz štajerske — 15.00 štajerski zbori — 16.15 Žena v kmetijstvu — 16.45 Mladina poje — 17.10 Glasba za konec tedna — 18.00 Oddaja delavske zbornice — 18.05 Oddaja SPO — 19.15 Zabavno iz umetniške postilje — 20.10 Potovanje po Ziljski dolini — 21.10 S sekro skozi listnat gozd — 22.25 Pogled k sosedu.

Slovenske oddaje

Sobota, 8. 8.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca — 14.00 Podoba iz narave.

Nedelja, 9. 8.: 7.00 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 10. 8.: 13.45 Informacije — Za našo vas.

Torek, 11. 8.: 13.45 Informacije — Sodobni ritmi in popevke — športni mozaik.

Sreda, 12. 8.: 13.45 Informacije — Iz kulturnega življenja koroških Slovencev: Akademija slovenske gimnazije.

Četrtek, 13. 8.: 13.45 Informacije — Žena, družina, dom.

Petek, 14. 8.: 13.45 Informacije — Poper in sol.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 4.30 — 5.00 — 7.00 — 8.00 — 9.00 — 11.00 — 12.00 — 13.00 — 14.00 — 17.00 — 18.00 — 22.00 — 23.00 — 24.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 6.30 Dobro jutro — 5.30 Danes za vas — 5.45 Informativna oddaja — 6.00 Jutranja kronika — 6.30 Informativna oddaja — 7.25 Pregled sporeda — 7.45 Informativna oddaja — 10.00 Danes popoldne — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Priporočajo vam — 15.00 Dogodki in odmevi — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 19.00 Lahko noč otroci — 19.10 Obvestila — 19.30 Radijski dnevnik — 23.05 Literarni nokturno.

Sobota, 8. 8.: 6.05 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Počitniško popotovanje — 9.25 Z ansambli domačih napevov — 12.10 Pri skladatelju Saši šantlu — 12.40 Polke in valčki s pihalnimi orkestri — 14.10 Glasbena pravljica — 14.25 Vrtljak zabavnih melodij — 15.40 Arthur Rubinstein koncertira z Liszom — 17.10 Gremo v kino — 17.50 Z ansambli Jožeta Kampača — 18.15 Rad imam glasbo — 18.45 S knjižnega trga — 19.15 Ansambel Borisa Franka — 20.30 Zabavna radijska igra — 22.20 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

Nedelja, 9. 8.: 4.30 Dobro jutro — 6.00 Jutranja kronika — 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Radijska igra za otroke — 8.47 Iz slovenske orkestralne glasbe za mladino — 9.05 Koncerti iz naših krajev — 10.05 še pomnite, tovariši — 10.25 Pesmi borbe in dela — 10.45 Voščila — 13.30 Nedeljska reportaža — 13.50 Z novimi ansambli domačih napevov — 14.05 Melodije s pihalnimi ansambli — 14.30 Humoreska tedna — 14.50 Orgle v ritmu — 15.05 Iz opernega sveta — 16.00 Zabavna radijska igra — 16.34 Igrajo mali ansambli — 17.05 Nedeljsko športno popoldne — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Zabavno glasbena oddaja — 22.20 Igramo za ples — 23.15 Jazz za vse.

Ponedeljek, 10. 8.: 6.05 Redakcija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Za mlade radovedneže — 9.45 Počitniški pozdravi — 12.10 Razpoloženiški intermezzo — 12.40 Koncert pihalnih orkestrrov — 14.10 Operetne melodije — 14.35 Voščila — 15.40 Zabavni zbori — 17.10

Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Kriminalistični muzej: Zlatnik — 21.15 Aktualni dogodki — 22.15 Čas v sliki — 22.30 Vesel konec tedna.

2. PROGRAM

Sobota, 8. 8.: 18.00 Ladja je priplula iz Troje — 18.30 Aktualni dogodki — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Srečno potovanje — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja kratko in aktualno — 20.15 Hirošima moja ljubezen — 21.45 Tele-reprize.

Nedelja, 9. 8.: 18.30 Oblikovan iz ilovice — 19.00 Čas v sliki — 19.30 Svet od jutri — 20.10 Vzgoja kratko in aktualno — 20.15 „Wilhelm Tell“, prenos iz gledališča — 21.40 Tele-reprize.

Torek, 11. 8.: 18.30 Nepoznano sosodstvo: Vzhodna švica — 19.00 Otroka dobim — 19.30 Čas v sliki —

Televizija

20.06 Šport — 20.10 Vzgoja kratko in aktualno — 20.15 Sedmi pečat — 21.50 Tele-reprize.

Sreda, 12. 8.: 18.30 Cerkevna zgodovina — 19.00 Revolucija v računalni — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja kratko in aktualno — 20.15 Maverick: Dnevi z Diano — 21.15 Enalindvajset, quiz za vse, ki veliko vedo — 22.00 Tele-reprize.

Petek, 14. 8.: 18.30 Od Schwarzwalda do Črnega morja — 19.00 Podoba človeka v ogledalu umetnosti — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Vesel konec tedna — 20.06 Šport — 20.10 Vzgoja kratko in aktualno — 20.15 V znamenju ribe in raka — 21.15 Krvnik — 22.45 Tele-reprize.

JUGOSLAVIJA

Sobota, 8. 8.: 16.15 Mednarodni nogometni turnir — 18.00 Obzornik — 18.05 Nove melodije — 18.30 Jammie Mc Pheeters, ser. film — 19.20 Sprehod skozi čas — 20.00 Dnevnik — 20.35 Split 70 — 22.05 Skrivnosti morja — 22.30 Močnejše ob življenja, ser. film — 23.50 Poročila.

ATOMSKE BOMBE V MIROLJUBNE NAMENE

V Sovjetski zvezi, kjer so dolgo časa nasprotovali tehnični uporabi podzemeljskih eksplozij atomskih bomb in kjer so v take namene uporabljali konvencionalna razstreliva, so sedaj izdelali vrsto velikih projektov z atomskimi razstrelitvami.

Preko razvodja Pečera-Kolva nameravajo zgraditi 112 kilometrov dolg prekop, od katerega bodo razstrelili 65 km s pomočjo 250 atomskih bomb v globlinah med 150 in 185 metrov. Gradbeni stroški prekopa se bodo zmanjšali ob uporabi jedrske energije za eno tretjino v primerjavi s konvencionalnim postopkom. Končni smoter je, da bodo z izgradnjo mreže prekopov preusmerili vodo severnoruskih rek v Volgo in s tem zaustavili nadaljnje upadanje vodne površine Kaspijskega morja. Hkrati bodo s tem tudi bolje preskrbeli z vodo osrednja in južna področja evropskega dela Sovjetske zveze.

Ponedeljkova glasbena popoldne — 18.45 Naš podlistek — 19.15 Ansambel Henčka Burkata — 20.00 Giuseppe Verdi: Moč usode, opera — 21.35 Melodije za veselo razpoloženje — 22.15 Za ljubitelje jazza — 23.15 Popevke iz studia Zagreb — 23.40 Za ples igra orkester Erwin Lehn.

Torek, 11. 8.: 6.05 Beseda na današnji dan — 8.10 Operna matineja — 9.05 Počitniško popotovanje — 9.25 Narodne pesmi v priredbi Karla Pahorja — 9.45 Igra pihalni orkester Herzberger — 12.10 Lahka koncertna glasba — 12.40 Lepe melodije — 14.10 Instrumentalne skladbe za mladino — 14.25 Mladinska oddaja — 14.40 Prijetni zvoki — 15.40 Iz Ponchiellijeve opere „Gioconda“ — 17.10 Popoldanski koncert Simfoničnega orkestra RTV Ljubljana — 18.15 V terek nasvidenje — 19.15 Ansambel Zadovoljni Kranjci — 20.00 Prodajalna melodij — 20.30 Bertold Brecht: Zaslisevanje Lukula, radijska igra — 21.14 Lahka glasba domačih avtorjev — 22.15 Jugoslovanska glasba — 23.05 Pesmi Arabk — 23.15 Popevke iz studia Beograd — 23.40 Za ples igra orkester Last James.

Sreda, 12. 8.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.25 „Slovenska popevka 70“ — 9.45 Skladatelji mladini — 12.10 Iz opere „Nikola Šubić Zrinski“ — 12.40 Od vasi do vasi — 14.10 Koncertni orkester madžarske RTV — 14.35 Voščila — 15.40 Flavtist Fedja Rupel — 17.10 Mladina sebi in vam — 18.15 Odmevi z juga, igra orkester dunajskih filharmonikov — 18.45 Kulturni globus — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Koncert simfoničnega orkestra in zbora Slovenske filharmonije — 22.15 S festivalov jazza — 23.05 Čakavske narodne — 23.15 Zabavni zvoki iz studiov Zagreb, Beograd in Ljubljana.

Četrtek, 13. 8.: 6.05 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Počitniško popotovanje — 9.25 Pihalni orkester — 9.45 Filmske melodije — 12.10 Iz francoske glasbene preteklosti — 12.40 Lahka glasba s simfoničnim orkestrom RTV Ljubljana — 14.10 Pesem iz mladih grl, posnetki z republiške revije otroških in mladinskih zborov v Zagorju ob Savi — 15.40 Zborovske skladbe sodobnih slovenskih skladateljev: Marjan Lipovšek — 17.10 Operni koncert — 18.15 Rad imam glasbo — 18.45 Novejša slovenska popevke — 19.15 Ansambel The Ventures — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Večer s slovenskim pesnikom Kajetanom Kovičem — 22.15 Iz sodobne simfonične literature — 23.15 Iz albuma izvajalcev jazza — 23.40 Plesni zvoki.

Nedelja, 9. 8.: 9.00 Madžarski pregled — 9.35 Po domače s triom Sušnik — 10.50 Otroška matineja — 11.40 Kažipot — 12.00 Koncert Dubravke Tomšić na dubrovniških poletnih prireditvah — 16.30 Mednarodni rokometni turnir — 17.55 Mož z ravnine, amer. film — 20.00 Dnevnik — 20.35 Ljubezen po kmečko, humoristična oddaja — 21.20 Videofon — 21.35 športni pregled — 22.10 Dnevnik — 22.40 Sinjska alka.

Ponedeljek, 10. 8.: 17.15 Madžarski pregled — 18.15 Obzornik — 18.30 Risanke in še kaj — 19.05 Maksim, zabavno glasbena oddaja — 20.00 Dnevnik — 20.35 Ljubezen Vojteha Marjnya, češka drama — Objektiv 350: Kam greš Anglija — Poročila — Državno prvenstvo v plavanju.

Torek, 11. 8.: 18.15 Obzornik — 18.30 Medvedov Gordinjavček, pravljica — 18.45 Risanke — 19.10 Tarkov večer s slovenskimi plesi — 19.30 Kako povečati varnost v prometu — 20.00 Dnevnik — 20.35 Iz sveta fantastike: Kdo hoče ubiti Jessy, češki film — 22.05 Smešna figura — 23.05 Poročila.

Sreda, 12. 8.: 17.15 Madžarski pregled — 18.15 Obzornik — 18.25 Plus pet, mladinski quiz — 19.20 Na sedmi stezi, športna oddaja — 20.00 Dnevnik — 20.35 Seviljski brivec, posnetek predstave v Križankah — 22.35 Poročila.

Četrtek, 13. 8.: 18.15 Obzornik — 18.30 Veseli tobogan v Savudriji — 19.05 Enkrat v tednu — 19.20 Ohrid, reportaža — 20.00 Dnevnik — 20.35 Zabavno glasbena oddaja s festivala v Montreuxu — 21.25 Iz velikega testamenta — 21.50 Mannix, ser. film — 22.40 Poročila.

Petek, 14. 8.: 16.45 Madžarski pregled — 18.15 Obzornik — 18.30 Poletni dan, mladinski koncert — 19.00 Po dolnjem Posavju — 20.00 Dnevnik — 20.35 Tri so se vrnile domov, amer. film — Malo jaz, malo ti — Poročila.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gasometnergasse 10, tel. 85-6-24. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. J. Drava, Celovec - Borovlje.